

Korona ja Suomi – suomalainen koronakriisin hallinta kansainvälisessä kirjallisuudessa vuosina 2020–2025

Ville-Pekka Niskanen, Aino Rantamäki, Pertti Ahonen, Harri Jalonen & Petri Uusikylä

TIIVISTELMÄ

Tässä pikakatsauksessa tarkastellaan Suomen COVID-19-pandemian hallintaa käsittelevää kansainvälistä englanninkielistä kirjallisuutta, joka on julkaistu tammikuun 2020 ja huhtikuun 2025 välisenä aikana. Katsaukseen sisältyneiden 83 artikkelin perusteella kirjoittajat tunnistivat yhdeksän Suomeen liittyvän koronakriisin hallinnan tutkimuksen teemaa: politiikkaisällöt ja toimenpiteet, institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit, demokratia ja oikeusvaltio, hallinnan monitasoisuus, kriisiviestintä, tulokset ja vaikutukset, talous- ja tukipolitiikka, rajarajoitukset, sekä johtaminen ja päätöksenteko. Katsauksen tutkimukset olivat sekä ainoastaan Suomeen keskittyneitä tapaustutkimuksia että vertailevia tutkimuksia. Vertailumaina tutkimuksissa olivat useimmiten Pohjoismaat, mikä voi rajoittaa monipuolisempaan vertailuun perustuvia kansainvälisiä tutkimuksellisia havaintoja. Katsauksen perusteella kirjoittajat korostavat pandemian hallinnan systeemistä luonnetta ja ehdottavat jatkotutkimukselle kolmea metatason teemaa: kriisin kehystämisen ja systeemisen hallinnan tarkastelua, kriisin ja hallintatoimien vaikuttavuuden arviointia, sekä instituutioiden muutokseen keskittyvää tutkimusta. Monitieteinen katsaus toimii myös viiteaineiston lähteenä tulevalle tutkimukselle.

Avainsanat: kriisinhallinta, kriisijohtaminen, pandemianhallinta, COVID-19, pikakatsaus, Suomi

ABSTRACT

This article presents the findings of a rapid review of international, English-language research on Finland's COVID-19 crisis management

published between January 2020 and April 2025. Drawing on 83 studies, the authors identify nine thematic strands in the literature: policies and restrictions; institutional and cultural contexts; democracy and the rule of law; multi-level governance; crisis communication; policy effects; economic and financial support policies; border restrictions; and leadership and decision-making. The review includes both Finland-focused case studies and comparative research. Comparative studies most often examine Finland alongside other Nordic countries, which limits the scope for broader international insights. The authors highlight the systemic nature of pandemic governance and call for future research to engage with three overarching themes: crisis framing, impact assessment, and institutional change.

Keywords: crisis governance, crisis management, pandemic governance, COVID-19, rapid review, Finland

JOHDANTO

Suomea on pidetty kansainvälisessä keskustelussa koronapandemiasta pääsääntöisesti hyvin selvinneenä maana (ks. esim. ulkoministeriö 2023). Demokratia säilyi (Poyet ym. 2024), kansalaisluottamus pysyi korkeana (Niskanen 2023) ja rokotusten organisointi onnistui (Tiirinki ym. 2022). Varautumisen kulttuurin ja koronapandemian aikaisen naisjohtoisen hallituksen (ulkoministeriö 2023) ohella nämä tekivät Suomesta kiinnostavan kohteen kansainväliselle tarkastelulle (Leskinen 2021). Pandemianhallinnassa kohdattiin myös haasteita: osaa rajoituksista on pidetty jälkikäteisesti liian tiukoina ja hankalina oikeusvaltioperiaatteen näkökulmasta (Hyttinen & Heinikoski 2024), viestintää ajoin

epäselvänä (Värttö ym. 2025) sekä hallinnon tasojen ja toimijoiden välistä koordinaatiota puutteellisenä (Huhtakangas ym. 2023), eivätkä hallintatoimet aina huomioineet eri ihmisryhmiä (Haario ym. 2021). Suomen on nähty selvinneen pandemiasta hyvin myös ylikuolleisuuden osalta, vaikkakin ajallista vaihtelua on esiintynyt (esim. Forthun ym. 2024) ja koronan ”akuuteiman” vaiheen (vrt. Niskanen 2023) jälkeinen koronakuolemien huippu ja sen hallinta on toki saattanut usein tulla sivuutetuksi (ks. Oksanen & Heino 2024).

Kirjoitushetkellä pandemian alusta on kulunut noin viisi vuotta ja aiheesta on julkaistu runsaasti tutkimusta. Käsillä olevan pikakatsauksena (ks. esim. Tricco ym. 2015) toteutetun tutkimuksemme tavoitteena on tuottaa systemaattinen koonti siitä, miten suomalaista pandemianhallintaa on englanninkielisessä tutkimuksessa tarkasteltu, sekä muodostaa kokonaisvaltainen yleiskuva ja viiteaineisto aihetta koskevasta tutkimuksesta. Vaikka tarkastelumme on hallintotieteellinen, tiedostamme, että pandemianhallinnan tarkastelu edellyttää monitieteistä otetta. Poliittishallinnollisen järjestelmän toimintaa ja tekoja koronan aikana käsitellään useiden tieteenalojen, kuten oikeustieteen, kansanterveystieteen ja politiikan tutkimuksen alla. Tämän vuoksi tarkastelemme katsauksessa suomalaista koronapandemian hallintaa käsitteleviä tutkimuksia laajasti eri tieteenaloilta, ja käytämme ainoana merkittävänä rajauksena sitä, että tutkimusten tulee tarkastella koronapandemian hallintaa ja/tai poliittishallinnollista johtamista Suomessa. Samalla tunnistamme keskeiset tutkimusaukot ja hahmotamme jatkotutkimuksen tarpeita. Tarkastelumme kattaa tutkimukset, jotka on julkaistu ajanjaksolla tammikuusta 2020 huhtikuuhun 2025.

Katsausvastaakahteen tutkimuskysymykseen:

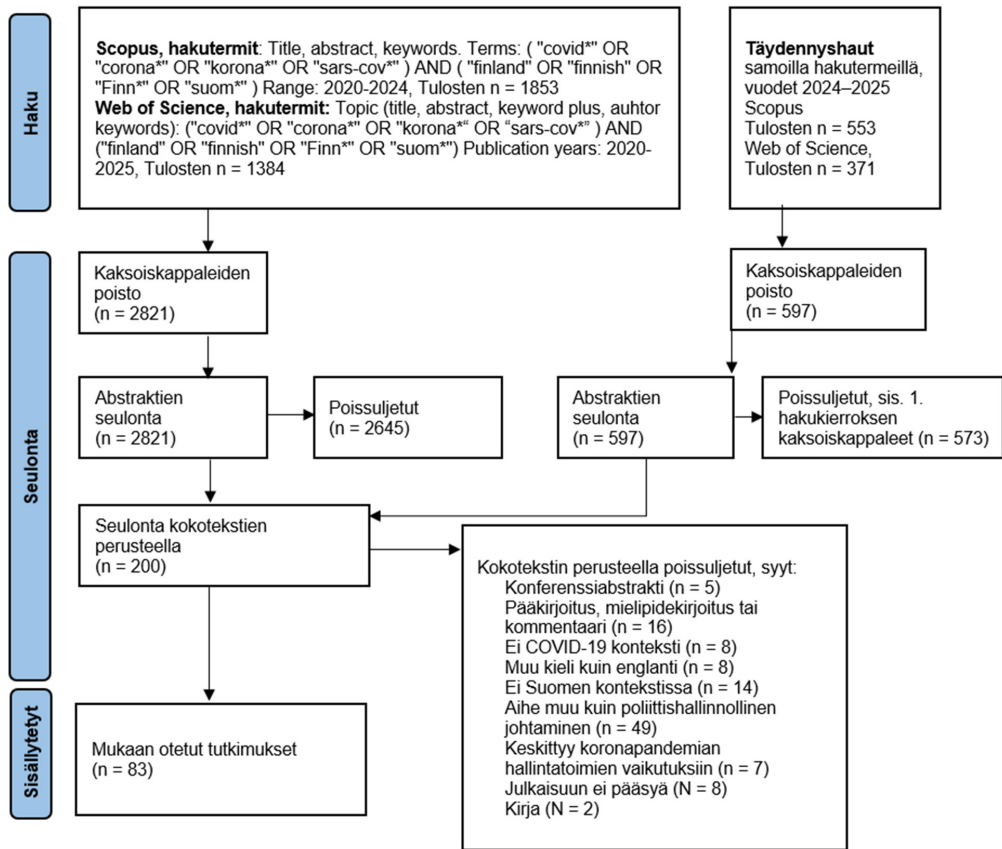
1. *Mistä näkökulmista Suomen pandemianhallintaa on tarkasteltu kansainvälisessä tutkimuksessa ja kenen toimesta?*
2. *Millaisia käsityksiä pandemianhallinnan onnistumisen kriteereistä kansainväliset tutkimukset tuottavat?*

MENETELMÄ JA AINEISTOT

Pikakatsaus (*rapid review*) on systemaattisia piirteitä omaava kirjallisuuskatsaustyyppi. Systemaattisiin katsauksiin verrattuna pikakatsauksen vaiheita on yksinkertaistettu, jotta katsaus voitaisiin toteuttaa nopeammin ja pienemmillä resursseilla (esim. Khangura ym. 2012; Tricco ym. 2015). Pikakatsaus on systemaattista katsausta paremmin koronakriisin kaltaisten kompleksisten ja monitieteisten ilmiöiden tarkasteluun sopiva menetelmä, sillä koronapandemian hallinnasta käytetään useita eri käsitteitä, ja pandemiaa on tarkasteltu useiden eri tieteenalojen lähtökohdista (vrt. Papaioannou ym. 2010). Yhtä selkeää koronakriisin poliittishallinnollisen johtamisen kirjallisuutta ei siten ole, vaan tämän kaltaisen kompleksisen sosiaalisen ilmiön tutkimuksen tarkastelu kirjallisuuskatsauksessa edellyttää tutkijan tulkintaa ja arviointia sen osalta, otetaanko yksittäiset tutkimukset mukaan katsaukseen (vrt. Portus ym. 2024). Pikakatsaukset sopivatkin erityisesti yleiskuvan muodostamiseen (vrt. Khangura ym. 2012; Tricco ym. 2015) temaattisesti ja käsitteellisesti heterogeenisestä kirjallisuudesta.

Tutkimuksemme kattava systemaattinen tietokantahaku yhdistettiin yksinkertaistettuun mukaan otettavien tutkimusten seulontaan hakutuloksista. Toteutimme katsauksen kolmi-vaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa teimme haun kansainvälisiin Web of Science ja Scopus-tietokantoihin hakutermeillä, joilla pyrittiin löytämään kaikki koronavirusta tai koronapandemiaa Suomen kontekstissa tarkastelevat tutkimukset (kuvio 1). Ensimmäinen haku tehtiin 24.10.2024 ja täydentävä haku 1.4.2025.

Toisessa vaiheessa kaksi tutkijaa määritteli sisäänotto- ja poissulkukriteerit (taulukko 1) tutkimuksille. Molemmat tutkijat kävivät läpi 10 % ensimmäisen haun tuloksista alustavia sisäänotokriteerejä vasten, jonka jälkeen kriteerejä täsmennettiin yhdessä. Täsmennettyjä kriteerejä sovellettiin jälleen 10 %:iin artikkeleista, jonka jälkeen kirjoittajat totesivat kriteerien olevan riittävän tarkat ja yhdenmukaisesti ymmärrettävissä. Kriteerien muotoilussa tukeuduttiin Stenvallin ja muiden (2022, s. 80–82) listaukseen suomalaisista pandemianhallintatoimista. Toisen vaiheen lopuksi yksi tutkija kävi läpi kaikkien haussa tunnistettujen artikkelien tiivistel-

Kuvio 1. PRISMA-protokollan (Page ym. 2021) mukainen kuvaus aineistohaun etenemisestä. Kuvion pohja CC BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>

mät sisäänotto- ja poissulkukriteerejä vasten ja arvioi, mitkä tutkimukset otetaan mukaan seuraavaan vaiheeseen. Metodologisesti tutkimus poikkeaa systemaattisista katsauksista ja seuraa pikakatsausta erityisesti tässä vaiheessa, koska systemaattisten katsausten metodologiassa painotetaan usein kahden tai useamman tutkijan yksimielisyyttä tutkimusten sisäänotosta. Yhden tutkijan toteuttaman seulonnan vinoumaa pyrittiin vähentämään tarkoilla sisäänottokriteereillä, joiden muotoilussa ja tarkentamisessa käytettiin edellä kuvatulla tavalla kahden tutkijan tutkijatriangulaatiota. Tällä pyrittiin parantamaan kriteerien yksiselitteisyyttä ja yhdenmukaisuutta. Lisäksi tutkija pyrki sisällyttämään mahdolliset rajatapaukset seuraavaan kokotekstien arviointivaiheeseen suoran poissulkemisen sijasta.

Kolmannessa vaiheessa kaksi tutkijaa kävi läpi jäljelle jääneiden artikkelien kokotekstit sisäänottokriteerejä vasten. Poissuljetuista tutkimuksista kirjattiin ylös syy (kuvio 1). Kunkin tutkimuksen poissulkeminen tai sisäänotto tarkistettiin ristiin, ja mahdolliset erimielisyydet sovittiin yhteen keskustellen. Joitakin tutkimuksia suljettiin pois myös myöhemässä analyysivaiheessa, kun tarkemman analyysin perusteella kävi ilmi, että tutkimus ei vastaisi katsauksen kriteerejä. Näistä tapauksista keskusteltiin ja poissulusta sovittiin jälleen kahden tutkijan kesken. Katsaukseen sisällytettiin 83 tutkimusartikkelia.

Keskeisiä katsauksen ulkopuolelle jääneitä kirjallisuuskokonaisuuksia olivat terveydenhuollon henkilöstön johtamiseen ja työhyvin-

Taulukko 1. Katsauksen artikkelien sisäänotto- ja poissulkukriteerit.

Sisäänottokriteeri	Poissulkukriteeri
Tutkimus tarkastelee koronapandemian hallintaa ja/tai poliittishallinnollista johtamista Suomen kontekstissa tai vertailussa, jonka maista yksi on Suomi	Tutkimus tarkastelee ainoastaan koronapandemian hallitsemiseksi muotoiltujen politiikkatoimien ja päätösten vaikutuksia
Julkaistu aikavälillä 1.1.2020-1.4.2025	Julkaistu muuna ajankohtana
Vain niiden tutkimusten osalta, joissa on talousfokus: tutkimus käsittelee kansallista finanssi- ja talouspolitiikkaa	Vain niiden tutkimusten osalta, joissa on talousfokus: taloustieteellinen tutkimus
Julkaistu englannin kielellä	Muu kuin englanninkielinen julkaisu
Vertaisarvoitu tieteellinen artikkeli, julkaistu tutkimus, julkaistavaksi hyväksytty in press – ennakkojulkaisu tai konferenssipaperi	Keskustelupaperi, kommentaari, pääkirjoitus, mileipidekirjoitus, kirja-arvio tai abstrakti
	Koulutuksen, kasvatuksen ja pedagogiikan, mediatutkimuksen, fysiikan, kemian, maantieteiden, lääketieteiden, kansanterveystieteen, farmakologian tai psykologian alan tutkimus ilman ensisijaista fokusta koronapandemian hallintaan ja/tai poliittishallinnolliseen johtamiseen Suomessa
	Tutkimus käsittelee käytännön palveluntuotannon tai johtamisen tasoja, tai sosiaali- ja terveystieteiden työntekijöitä tai näiden johtamista

vointiin, julkisten palvelujen tuotantoon (terveydenhuolto, opetus, koulutus, kulttuuri), kansalaisten näkemyksiin koronapandemian hallinnasta, sekä koronarajoitusten vaikutuksiin keskittyneet tutkimukset. Lisäksi suljimme pois tutkimukset, jotka käsitelivät yritysten tai järjestötoimijoiden osallistumista koronakriisin hallintaan ilman yhteyttä julkishallintoon.

Seulonnan perusteella mukaan otetut tutkimukset jaettiin kolmen tutkijan kesken. Jokaisesta tutkimuksesta kirjattiin taulukkoon julkaisuvuosi, tutkimusstrategia (vertailu/tapaustutkimus), tutkimuksen tarkastelema kriisinhallinnan vaihe (varautuminen, kriisinaikainen toiminta, kriisin jälkeinen toiminta; Pursiainen 2018) sekä tutkimuksen pääteema (ks. liite 1). Tieto tutkimusten kirjoittajien tutkimusinstituutioiden maista otettiin katsauksen tutkimuksissa mainituista instituutioista.

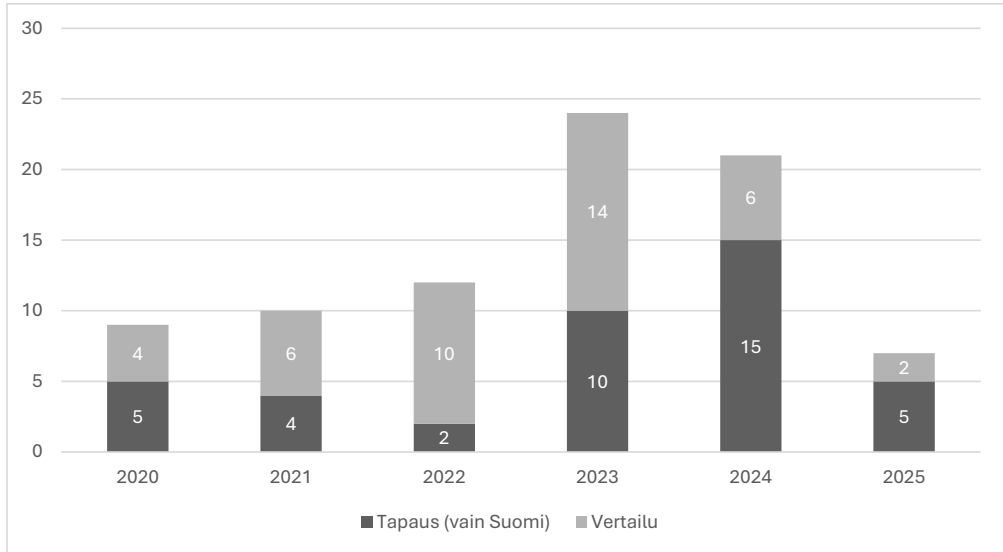
Käytimme tutkimusten pääteemoja koskevaa kategorisointia pohjana tarkemmalle laadulliselle lähiluvulle. Lähiluvun tavoitteena oli tuoda esiin tarkemmin tutkimusten havaintoja suomalaisesta koronahallinnasta, ja sitä toteuttivat kaikki tutkijat yhteistyössä. Lähiluvun tukena käytettiin Google NotebookLM -tekoälytyökalua, joka auttoi tutkimusten keskeisten tulosten

nostamisessa esiin. Kaikki nostot vahvistettiin manuaalisesti tutkijoiden tekemän lähiluvun ja tulkinnan kautta. Lähiluvusta tehdyt havainnot on raportoitu pääteemoja seuraten.

TULOKSET

Kirjavat tutkimusstrategiat

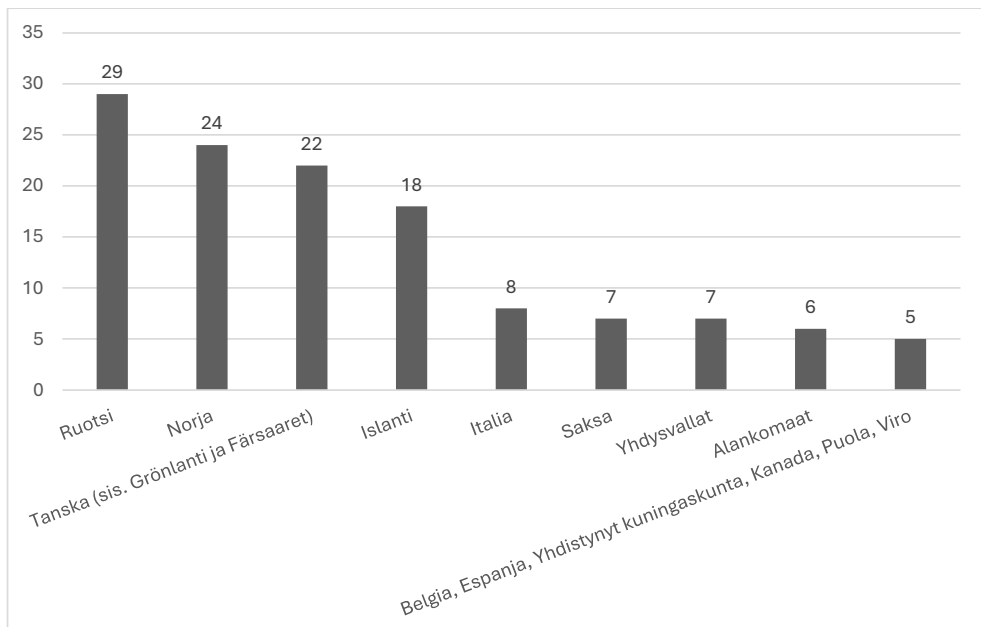
Katsaukseen sisällytettyjen tutkimuksien perusteella yhtä suomalaisen koronapandemian hallinnan kirjallisuutta ei ole olemassa. Sen sijaan kyseessä on heterogeeninen joukko tutkimuksia, jotka tarkastelevat koronapandemian hillitsemiseksi tehtyjä toimenpiteitä erilaisia teoreettisia linssejä, aineistoja ja menetelmiä käyttäen. Hieman yli puolet (42/83) tutkimuksista oli *vertailevia tutkimuksia*, jotka tarkastelivat Suomen ja vähintään yhden muun maan koronahallinnan onnistumista, julkishallinnon toimintaa tai päätöksentekoa koronapandemian aikana. Hieman alle puolet (41/83) oli *vain Suomea* analysoineita tutkimuksia, joissa suomalaista pandemianhallintaa tarkasteltiin eri aineistojen ja teoreettisten linsien avulla. Katsauksen tutkimusten tutkimusstrategiat on esitetty vuosittain kuviossa 2.

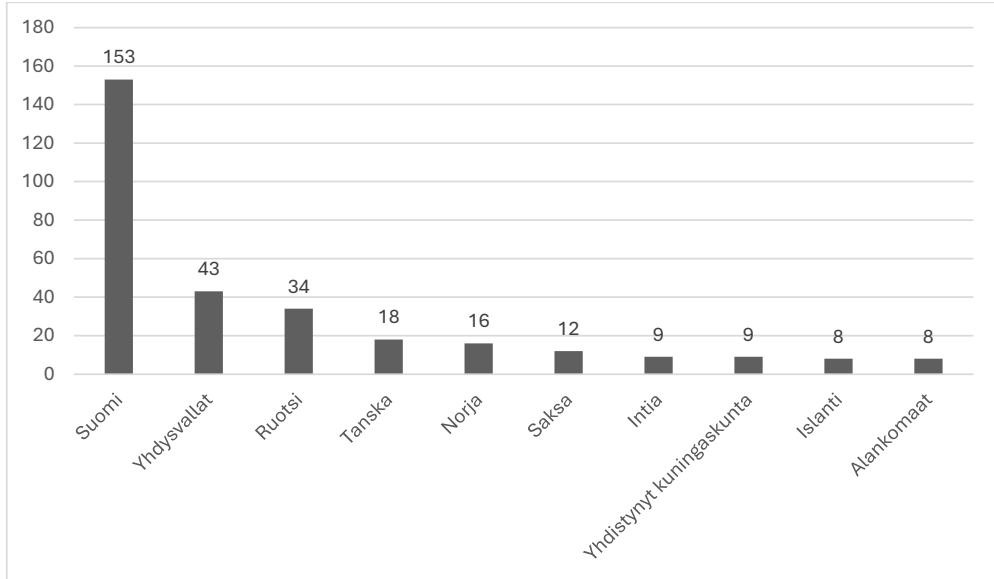
Kuvio 2. Tutkimusstrategiat julkaisuvuosittain

Yleisimmin Suomen vertailukohteena oli Ruotsi, joka esiintyi 29/42 vertailevasta tutkimuksesta. Vastaavasti muut Pohjoismaat esiintyivät asetelmaltaan vertailevissa tutkimuksissa Suomen kanssa muita maita useammin (Kuvio 3). Vertaileva näkökulma oli usein implisiittinen: tutkimus saattoi keskittyä esimerkiksi kahden tai useamman maan koronapandemiaan liittyvien toimien kuvailuun ja erittelyyn (esim.

Erbilen & Uysal 2023; Larsen & Ilsoe 2022; Peterson ym. 2023; Saunes ym. 2022) sen sijaan, että eri maiden toimia suhteessa maiden erityispiirteisiin olisi eritelty analyttisemmin (esim. Sedgwick ym. 2022). Siten useissa tutkimuksissa tehdyt johtopäätökset maakohtaisista tekijöistä, jotka vaikuttivat tietyn pandemianhallinnan strategian valintaan tai koronahallinnan onnistuneisuuteen, jäivät kevyiksi.

Kuvio 3. Katsauksen vertailevien tutkimusten yleisimmät vertailumaat

Kuvio 4. Katsauksen tutkimusten kirjoittajien yleisimmät tutkimusinstituutioiden maat, kirjoittajien lukumäärä

Katsauksen tutkimusten kirjoittajat työskentelivät tutkimusinstituutioissa 23 eri maassa. Vähintään yksi suomalaiseen tutkimusinstituutioon affilioitunut kirjoittaja oli mukana 69 % tutkimuksista. Katsauksen tutkimusten kirjoittajien 10 yleisintä työskentelyinstituutioiden maata on esitetty kuviossa 4.

Kriisinhallinnan vaiheet

Suurin osa tutkimuksista (75/83) tarkasteli ensisijaisesti koronapandemian aikaista toimintaa tai pandemiavastetta. Näissäkin tutkimuksissa varautumisnäkökulma oli usein implisiittisesti läsnä: tutkimuksissa saatettiin käsitellä esimerkiksi varautumisen, olemassa olevan varautumislainsäädännön tai institutionaalisten tekijöiden (sosiaalisten, kulttuuristen, historiallisten, hallinnollisten, lainsäädännöllisten, poliittisten, terveydenhuoltojärjestelmän) vaikutusta koronapandemian hallintaan. Vastaavasti useissa tutkimuksissa tehtiin huomioita kriisinhallinnan järjestelmän kehittämistarpeista koronapandemian valossa. Varautuminen oli selkeämmin läsnä tutkimuksen asemoinnissa ja tutkimusstrategiassa 7/83 tutkimuksessa (Dahlberg ym. 2024; Godenhjelm 2024; Navarro & Raunio

2025; Rapeli ym. 2023; Räisänen ym. 2023; Karreinen ym. 2023a; Karreinen ym. 2024). Yksi tutkimus keskittyi eksplisiittisesti suomalaisen koronapandemiasta palautumisen talouspolitiikan analyysiin (Kivimaa ym. 2023).

TUTKIMUSTEN TEEMAT

Tutkimukset kategorisoitiin aineistolähtöisesti yhdeksään teemaan (taulukko 2). Monet tutkimukset olisivat sopineet laaja-alaisuutensa vuoksi useisiin teemoihin, mutta selkeyden vuoksi päädyimme asettamaan kunkin tutkimuksen yhteen pääteemaan. Teemat kuvaavat tutkimusten keskeisintä tarkastelukohdetta, ja ovat vääjäämättä ylätason karkeistuksia ja kirjoittajien tekemiä harkittuja kompromisseja tutkimusten tarkemmista aihealueista.

Käymme seuraavaksi läpi tutkimuksemme havaintoja teemakohtaisesti. Katsauksen sisällytysten artikkelien suuren määrän vuoksi emme viittaa niistä jokaiseen. Erittely kunkin aineistoon sisältyvän artikkelin pääteemasta löytyy liitteestä 1.

Taulukko 2. Koonti artikkeleiden jakautumisesta teemoihin

Teema	Kuvaus	Keskeinen kysymys	Vertailut	Tapaukset
1. Poliittikasisällöt ja toimenpiteet	Tutkimukset keskittyvät konkreettisiin pandemianhallinnan toimiin, kuten rajoituksiin sekä koronan hallinnassa käytettyihin digitaalisiin ratkaisuihin	Mitä tehtiin?	9	6
2. Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit	Tutkimukset tarkastelevat ja selittävät poliittikavalintoja ja hallinnan muotoja maiden historiallisista, hallinnollisista tai kulttuurisista erityispiirteistä käsin	Miksi tietyt ratkaisut olivat mahdollisia juuri Suomessa?	11	2
3. Demokratia ja oikeusvaltio	Tutkimukset tarkastelevat pandemianhallinnan yhteensopivuutta perusoikeuksien ja laillisuusperiaatteiden kanssa, sekä demokraattisten instituutioiden toimintaa pandemian aikana	Minkälaista oli pandemian aikainen demokraattinen päätöksenteko eduskunnassa ja valtioneuvostossa erityisesti legitimitetin ja perusoikeuksien näkökulmasta?	2	9
4. Hallinnan monitasoisuus	Tutkimukset käsittelevät hallinnan monitasoisuutta (valtakunnallinen, alueellinen, paikallinen) ja eri toimijaryhmien osallistumista	Kuka hallitsi ja millä tasolla?	3	8
5. Kriisiviestintä	Tutkimukset tarkastelevat valtionjohdon ja viranomaisten viestintää koronapandemian aikana	Miten päätöksistä ja koronasta viestittiin?	1	8
6. Tulokset ja vaikutukset	Tutkimukset tarkastelevat pandemiapolitiikan ja rajoitusten seurauksia ja tehokkuutta	Mitä vaikutuksia koronapolitiikalla oli pandemiatilanteeseen?	7	–
7. Talous- ja tukipolitiikka	Tutkimukset keskittyvät koronapandemian aikaiseen finanssi- ja talouspolitiikkaan sekä taloudellisiin tukitoimiin	Millaisilla tuilla ja talous- ja finanssipolitiittisilla toimilla pandemiaan vastattiin?	5	1
8. Rajarajoitukset	Tutkimukset tarkastelevat rajarajoitusten vaikutuksia, oikeudellisia sekä kansainvälisen politiikan kysymyksiä	Mitä vaikutuksia ja kysymyksiä rajasulkuihin liittyi?	4	1
9. Johtaminen ja päätöksentekoprosessit	Tutkimukset käsittelevät päätöksenteon dynamiikkaa, koordinaatiota, valtakeskittymiä, lainsäädäntöprosesseja ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä, kuten koronastrategiaa ja viestintää	Miten päätökset tehtiin ja toimeenpantiin?	–	6

Politiikkasisällöt ja toimenpiteet

Politiikkasisältöjä ja toimenpiteitä tarkastelleet tutkimukset analysoivat ja erittelivät konkreettisia pandemianhallinnassa tai sen osana käytettyjä toimia, kuten rajoitukset, rokotukset tai yleinen koronastrategia. Kyseessä on siten heterogeeninen tutkimusjoukko. Tutkimuksista monet ovat syvällisen analyysin sijaan eritteleviä ja yhteen kokoavia kuvauksia suomalaisesta pandemiastrategiasta ja tehdyistä toimenpiteistä (esim. Stephen ym. 2020; Peterson ym. 2023; Saunes ym. 2022). Lisäksi löytyy tiettyihin osa-alueisiin, kuten rokotuksiin (Tiirinki ym. 2022; 2024), ikäihmisten hoivaan (Rapeli ym. 2023) ja koronasovelluksiin (Koronavilkku; Kahnbach ym. 2021; Omaolo, Kolehmainen ym. 2024) keskittyviä tutkimuksia.

Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit

Institutionaalisten ja kulttuuristen tekijöiden merkitystä pandemianhallinnassa käsitelleet tutkimukset analysoivat kulttuuristen, lainsäädännöllisten, hallintohistoriallisten tai poliittisten tekijöiden merkitystä suomalaiselle pandemianhallinnalle. Ne pyrkivät selittämään, *miksi tietyt ratkaisut olivat mahdollisia juuri Suomessa*. Suomalaisen vahvan luottamuksen viranomaisiin, instituutioihin ja toisiinsa arvioitiin tukevan rajoitusten toimeenpanoa (Christensen ym. 2023; Sedgwick ym. 2022; Yabunaga & Watanabe 2022). Samoin monipuoluejärjestelmän nähtiin edistävän koronakriisin sektori-kohtaista hallintaa (Heller ym. 2023). Sariyerin ja muiden (2023) mukaan terveysjärjestelmän suorituskyky selittää koronapolitiikan kireyttä paremmin koronahallinnassa pärjäämistä (ks. myös Goodyear-Smith ym. 2020). Erbilin ja Uysal (2023) ja Ozdenerol ym. (2023) tarkastelivat naisjohtajuutta pandemianhallinnassa, mutta tutkimuksista ei ole pääteltävissä suoria vaikutuksia valtion naisjohtajuuden ja koronapolitiikan välille.

Demokratia ja oikeusvaltio

Päätöksentekoa, eduskuntaa ja demokratiaa käsitelleet tutkimukset keskittyivät pandemian aikaisten päätöksentekoprosessien analyysiin eri-

tyisesti eduskuntaan, hallitukseen, hallituksen poikkeusolovaltuuksien käyttöön, oikeusvaltioperiaatteen toteutumiseen, tai päätöksenteon laillisuusvalvontaan liittyen. Tutkimukset osoittavat, että poikkeusolot johtivat perusoikeuksien rajoittamiseen terveyden ja muiden ensisijaisiksi katsottujen arvojen turvaamiseksi (Hyttinen & Heinikoski 2024; Neuvonen 2020). Eduskunta tuki hallituksen toimia laajasti pandemian alussa, mutta keskustelu politisoitui syksyllä 2020 ja vuoden 2021 aikana. Lehtonen ja Ylä-Anttila (2024) arvioivat, että pluralistinen ja luottamuspohjainen poliittinen kulttuuri vaikutti siihen, että keskustelu kuitenkin säilyi moniäänisenä eikä merkittävästi polarisoitunut. Vartiaisen ja Keinäsen (2024) mukaan koronalainsäädännön laatu oli ”normaalia” lainsäädäntöä heikompa vuonna 2020, mutta lähestyi normaalia vuoden 2021 alussa. Kaiken kaikkiaan Suomen demokraattinen resilienssi arvioitiin hyväksi (Navarro & Raunio 2025; Poyet ym. 2024). Tähän liittyen, esimerkiksi Värttö (2024) korosti perustuslakivaliokunnan roolia hallituksen vallan vastapainona, joka vaati perusteltuja päätöksiä myös kriisin akuuteimpina hetkinä.

Hallinnan monitasoisuus

Hallinnan monitasoisuutta tarkastelevissa tutkimuksissa käsiteltiin koronakriisin hallintaa valtakunnallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla sekä eri toimijaryhmien (kansalaiset, yritykset) osallistumista koronakriisin hallintaan. Pandemian edetessä keskusjohtoisuudesta siirryttiin pandemiatoimien alueelliseen ja paikalliseen hajauttamiseen (Kihlström ym. 2023a). Kuitenkin paikallishallinto (Ackrén 2024; Bunikowski & Musiałkiewicz 2022; Kihlström ym. 2023b), kansalaiset (Värttö 2025) ja koululaiset (Janssen ym. 2023) sekä näiden toimijuus jäivät pandemianhallinnassa usein paitsioon keskushallinnon vallan korostuessa (Niemi & Raunio 2023). Toisaalta tutkimukset myös muistuttavat hajautetun hallinnan (esim. hajautettu terveysjärjestelmä, paikallistason johtajat, Karreinen ym. 2023b, 2024; Kihlström 2023a, 2023b) ja verkostomaisen monitoimijaisen hallinnan (Latonen ym. 2023) merkityksestä kriisivasteelle ja resilienssille. Kansalaiset osallistivat pandemian aikaiseen poliittiseen toimintaan kansalaisaloitteiden ja protestien kautta (Värttö

2025), mutta kansalaiskritiikki toimia kohtaan oli yleisesti vähäistä (Niemi & Raunio 2023). Yritykset, valtiolliset ja alueelliset palvelutuotannon toimijat tekivät lääkehuollon huoltovarmuustyötä (Latonen ym. 2023). Paikallistasolla pandemianhallinta oli viranhaltija- ja asiantuntijavetoista politiikkojen sijasta (Houlberg & Foged 2024).

Kriisiviestintä

Kriisiviestintään keskittyneissä tutkimuksissa tarkasteltiin viranomaisten ja valtionjohdon viestintää kansalaisille. Tähän liittyviä näkökulmia oli myös useissa politiikkasäilytöissä, rajarajoituksia, demokratiaa ja hallinnan tasoja käsitellessä tutkimuksissa, joten kategoriaan sisällytettiin vain ensisijaisesti viestintään keskittyviä tutkimuksia. Hallituksen viestinnässä oli pyrkimystä huomioida erilaisia näkökulmia ja osoittaa avoimesti tiedon puutteellisuutta ja epävarmuutta (Parviainen ym. 2021). Strateginen epämääräisyys säilytti politiikkojen liikkumavaraa muuttuvassa tilanteessa (Lievonon ym. 2025). Viestintä muuttui pandemian edetessä: alkuvaiheessa hallitus esiintyi yhtenäisesti, myöhemmin viestintä oli ministeriökohtaista ja asiantuntijavetoista (Koljonen & Palonen 2021). Viestintä onnistui pääosin hyvin alue- ja paikallistasolla tarkasteltuna ja paikallistason viestintä paikkasi keskushallinnon viestinnän puutteita (Timlin & Rautio 2024), vaikka esimerkiksi tiettyjen vähemmistöjen tavoittamisessa oli puutteita (Stenroos ym. 2023). Ruotsinkielisen koronasanaston muotoiluun osallistuivat yhteistyössä viranomaiset, toimittajat ja kääntäjät (Stenberg-Sirén 2021). Erityisesti vaikeasti tavoitettavien ryhmien tavoittamisessa valtioneuvosto hyödynsi sosiaalisen median vaikuttajia (Pöyry 2025). THL korosti viestinnässään pandemian systeemisiä vaikutuksia, ja laitoksen asiantuntijat avasivat sekä pandemian etenemistä että toimintaansa suoraan yleisölle unohtamatta pandemiaan liittyviä epävarmuuksia (Hellman ym. 2022).

Koronapolitiikan tulokset ja vaikutukset

Kaikki koronapolitiikan tuloksia tarkastelleet tutkimukset olivat vertailevia ja analysoivat pandemiapolitiikan ja rajoitusten seurauksia ja te-

hokkuutta erilaisiin indikaattoreihin perustuen (Hallberg ym. 2025; Irfan ym. 2022; Lindström 2023; Nanda ym. 2021; Petrov ym. 2021; Takefuji 2024; Yarmol-Matusiak 2021). Monien tutkimusten selitysvoima jäi rajalliseksi analyysien varhaisen vaiheen ja datan rajoitusten (voinumat, vaikuttavien tekijöiden kompleksisuus) vuoksi, ja jotkin tutkimuksista nojautuivat pandemian kompleksista hallintaa yksinkertaista viin indikaattoreihin. Keskeisenä huomiona on, että Pohjoismaiden politiikkatoimien eroista huolimatta toimien erojen vaikutus pandemiatilanteeseen (Hallberg ym. 2025; Yarmol-Matusiak 2021) tai esimerkiksi talouteen (Irfan ym. 2022) on voinut lopulta olla rajallinen.

Talous- ja tukipolitiikka

Talous-, tuki- ja finanssipolitiikkaa käsitellessä tutkimuksissa tarkasteltiin koronapandemian aikana toteutettuja valtiontalouteen liittyviä toimenpiteitä (Argento ym. 2020) sekä yksilöille (Dugarova 2023; Larsen & Ilsøe 2022; Peltoniemi ym. 2024) ja yrityksille (Brokelind & Hansson 2020) kohdistettuja tukitoimia. Kivimaa ym. (2023) tarkastelivat Euroopan unionin talouden elpymis- ja palautumistukivälineen kansallista implementointia systeemiseen muutokseen tähtäävän transformatiivisen politiikkayhdistelmä-näkökulman kautta (transformative policy mix). Argenton ym. (2020) mukaan Suomessa ja Norjassa rajoitustoimenpiteiden parina otettiin käyttöön myös tukitoimia esimerkiksi yrityksille; Ruotsissa tämä yhteys ei ollut aluksi yhtä selvä. Larsenin ja Ilsøen (2022) mukaan Suomessa koronapandemian aikaiset työttömyystuet ovat olleet ensisijaisesti kohdennettuja kriisistä enemmän kärsineille aloille tai köyhemmille yksilöille. Dugarova (2023) huomioi suomalaisen sosiaaliturvapolitiikan olleen polkuriippuvaista suhteessa olemassa oleviin tukirakenteisiin ja olleen kohdennettu erityisesti työntekijöille ja PK-yrityksille.

Rajarajoitukset

Kiinnostusta Suomen rajarajoituksiin selittää pitkän pohjoismaisen raja-avoimuuden ja vapaan liikkuvuuden rajoittaminen, rajoituksiin kohdistunut pohjoismainen kritiikki sekä rajoitusten vaikutukset läheisten maiden suhteisiin

(esim. Heinikoski 2023; Heinikoski & Hyttinen 2022a; Heinikoski & Hyttinen 2022b). Rajoituksissa ei aina huomioitu rajaseutujen arkea ja asukkaiden rajat ylittävää kanssakäymistä (Heinikoski & Hyttinen 2022a; Prokkola & Ridanpää 2022; Virkkunen 2020). Rajarajoituksissa tunnistettiin myös oikeusvaltioperiaatteen liittyviä ongelmia, mikä johtui pehmeän lainsäädännön ja suositusten käytöstä rajasäännöksissä (Korkea-aho & Scheinin 2021) sekä näiden rikkomiseen liittyvän sanktioinnin hankaludesta (Heinikoski & Hyttinen 2022a).

Johtaminen ja päätöksentekoprosessit

Johtamista ja päätöksentekoprosesseja tarkastelleissa tutkimuksissa tutkittiin päätöksenteon dynamiikkaa, koordinaatiota, valtakeskittymiä, lainsäädäntöprosesseja ja hallinnonalojen välistä yhteistyötä. Haasteita päätöksentekoon tuottivat kriisin vaatima nopeus ja vastaavasti lainsäädäntöprosessien hitaus (Brunila 2025). Tämä johti muun muassa ei-lainsäädännöllisten ohjauskeinojen, kuten viestinnän, käyttöön sitovien toimien sijasta (Johanson ym. 2025). Näihin liittyi kuitenkin oikeusvaltiollisia jännitteitä (Brunila 2025), sillä esimerkiksi perusoikeuspainotus vahvisti perusoikeusasiatuntijoiden valtaa (Johanson ym. 2025; ks. myös Scheinin 2022; Värttö 2024). Strategia rakentui osin olemassa olevien lainsäädännöllisten työkalujen varaan (Brunila 2025). Ennakkosuunnitelmat, kuten yhteiskunnan turvallisuusstrategia, eivät olleet keskeisessä roolissa, mutta lainsäädännön poikkeusolovaltuudet ohjasivat niiden käyttöönottoon pandemianhallintakeinona (Johanson ym. 2025). Brunila (2025) tiivistää pandemiastategian ad-hoc-koordinaatioelinten muotoiluun koordinaation liittyvien suunnitelmien ja lainsäädännön puuttuessa, lainsäädännön väliaikaisiin täydennyksiin sekä parlamentaarisen käsittelyn ja lainvalmistelun nopeuttamiseksi käyttöön otettuihin toimiin. Kriisinhallintaan löydettiin ratkaisuja yhdistelemällä eri strategioita ja suunnitelmia, lainsäädäntöä sekä poikkeusolovaltuuksia, vaikka nämä olisivat yksin olleet riittämättömiä (Johanson ym. 2025).

JOHTOPÄÄTÖKSET

Johtopäätöksiä tehtäessä on huomioitava pikakatsauksen menetelmälliset rajoitteet. Scopuksen ja Web of Sciencen kattavuudesta huolimatta haku on voinut jättää erityisesti pienemmissä lehdissä julkaistuja tutkimuksia pois katsauksesta. Tämä perustuu artikkelin kirjoittajien arvioon ja tuntemukseen koronakirjallisuudesta. Seulontaprosessi on altis tutkijakohtaisille vinoumille, joten kaikkia Suomea ja koronakriisiä käsitteleviä kansainvälisiä julkaisuja ei ole välttämättä sisällytetty mukaan. Tutkimusten monitieteisyys sekä metodologinen sekä teoreettinen moninaisuus vaikeuttavat yksiselitteisten johtopäätösten tekemistä. Tästä huolimatta katsaus kokoa keskeisiä havaintoja Suomeen kohdistuvasta pandemianhallinnan kirjallisuudesta ja katsauksen kirjallisuuden laajuus antaa vahvoja viitteitä Suomeen keskittyneen koronatu tutkimuksen teemoista, painopisteistä ja keskeisistä kysymyksistä. Arviomme mukaan katsaus kattaa merkittävän osan huhtikuuhun 2025 mennessä julkaistusta englanninkielisestä aiheesta käsittelevästä kirjallisuudesta, mutta suomenkielinen koronapandemiaa käsittelevä kirjallisuus raporteissa, arvioinneissa ja tieteellisissä julkaisuissa jää katsauksen ulkopuolelle.

Suomen pandemianhallintaa on tarkasteltu kansainvälisessä tutkimuksessa erityisesti pohjoismaisten kirjoittajien toimesta sekä vertailevissa että tapaustutkimuksissa. Vertailevien tutkimusten yleisimpiä verrokkimaita ovat olleet muut Pohjoismaat. Vaikka kyseiset vertailut tuovat esille samankaltaisen institutionaalisen perustan omaavien valtioiden välisiä samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia, olisi pandemianhallinnan oppien kannalta tärkeä löytää myös uudenlaista ajattelua tekemällä vertailua erityyppisiin maihin (vrt. esim. Bunikowski & Musialkiewicz 2022; Dugarova 2023; Sedgwick ym. 2022). Suurin osa tutkimuksista tarkasteli koronavastetta tai koronan aikaista toimintaa, kun taas varautumiseen tai palautumiseen keskittyvien tutkimusten osuus jäi suppeaksi. Tätä selittänee pandemian pitkäkestoisuus, sen päättymisajankohdan epäselvyys sekä tutkimusten julkaisuprosessien kesto. Voidaan myös pohtia, onko koronapandemiasta palautumiseen ja oppien keräämiseen liittyvän tutkimuksen tekeminen jäänyt uusien geopoliittisten tapahtumien,

kuten Venäjän hyökkäyssodan, jalkoihin (esim. Ahonen 2024). Mahdollista on sekkin, että pandemian pitkäkestoisuus on johtanut tiedeyhteisön ja tutkimuskohteiden väsymiseen tutkimusaiheeseen (Patel ym. 2020).

Katsauksen perusteella voidaan myös tehdä huomioita siitä, *minkälaisia käsityksiä pandemianhallinnan onnistumisen kriteereistä kansainväliset tutkimukset tuottavat*. Yleisesti voidaan todeta, että koronan aikaisen kriisijohtamisen onnistumiset ja epäonnistumiset ovat systeemisiä: yksittäisten toimien merkitystä ja niiden merkityksen arviointia rajoittavat koronaan vaikuttavien asioiden moninaisuus ja vuorovaikutteinen luonne. Lopputulosten, onnistumisten ja epäonnistumisten johtaminen tiettyihin toimenpiteisiin on täten vaikeaa. Systeemisen luonteen tuo esiin myös tutkimusten jako aineistolähtöisesti yhdeksään teemaan. Teemoittelu tuo esille pandemianhallinnan moniulotteisen luonteen, jossa kyse ei ole vain tehdyistä kansallisista toimista ja päätöksistä. Kyse on myös niiden legitimoinnista ja kytkennästä osaksi Suomen institutionaalista perustaa, hallintojärjestelmää ja kansainvälistä yhteistyötä. Systeemisyyttä kiinnittää huomion taustatekijöiden, toimien, niiden vaikutusten, ja toimijoiden monitahoisuuteen sekä siihen, kuinka nämä kaikki yhdessä tuottavat pandemianhallinnan kokonaisuutta (vrt. Ison & Schindwein 2024).

Lähes kaikki tutkimukset seurasivat metodologialtaan tapaustutkimusta tai vertailevaa tapaustutkimusta ja tarjoavat näin laajasti eri aineistoja trianguloivien lähestymistapojen kautta hedelmällisiä lähtökohtia koronapandemian hallinnan systeemiseen tarkasteluun (vrt. Anderson ym. 2005). Tapaustutkimuksesta strategiana erosivat vain muutamat kyselyaineistoihin (Sedgwick ym. 2022; Houlberg & Foged 2024) tai ensisijaisesti tilasto- ja rekisteriaineistoihin perustuneet tutkimukset (esim. Hallberg ym. 2025; Lindström 2023; Petrov ym. 2021; Takefuji 2024; Yarmol-Matusiak ym. (2021). Jälkimmäisissä toki usein peilattiin tilastoissa tapahtuneita muutoksia muihin aineistoihin ja koronapandemian hallintatoimien kuvaukseen.

Systeemisen otteen huomioimista koronapandemian tutkimuksessa korostetaan useissa katsauksen tutkimuksissa (ks. esim. Argento ym. 2020; Brunila 2025; Karreinen ym. 2023a; 2023b; Koljonen & Palonen 2021; Johanson ym.

2025; Kihlström ym. 2023a, 2023b; Lindblad ym. 2021; Moisio 2020; Neuvonen 2020; Parviainen ym. 2021; Saunes ym. 2022; Tikka ym. 2023; Tiirinki ym. 2022; Virkkunen 2020). Systeemisyyden tiedostamisen ja tapaustutkimustyyppisten tutkimusstrategioiden käänntöpuolella on, että tällaiset tutkimukset voivat olla niin rikkaita kuvauksia, että käytännön oppien eritely tutkimuksista voi olla hankalaa tai oppien lukumäärä on suuri. Lisäksi systeemisestä otetta peräänkuulutetaan määrittelemättä tarkemmin, mitä sillä tarkoitetaan. Tämä asettaa tarvetta käsitteelliselle jatkotutkimukselle, joka rakentaa yhteistä ymmärrystä siitä, mitä systeemisyyttä pandemianhallinnan ja laajemmin kriisienhallinnan kontekstissa tarkoittaa.

Arviomme mukaan onnistumisia ja puutteita tuodaan selkeimmin esiin niissä tutkimuksissa, joissa tarkastellaan koronatoimia suhteessa tarkkarajaisempiin arvoihin tai tiettyyn toiminnalliseen kokonaisuuteen. Näitä olivat esimerkiksi perusoikeudet ja oikeusvaltioperiaate (Nordensvärd ym. 2023), hallinnon monitasoisuus (Bunikowski & Musiakiewicz 2022), rajat (esim. Heinikoski & Hyttinen 2022; Korkea-Aho & Scheinin 2021), koronarajoitusten lainsäädännöllinen tausta (Johanson ym. 2025), demokratia ja kansalaisosallisuus (Brunila 2025; Janssen ym. 2023; Vartiainen & Keinänen 2024; Värttö 2024; 2025), viestintä (esim. Hellman ym. 2022; Timlin & Rautio 2024), koronapandemian hallinnan parissa konkreettisesti työskennelleiden terveysviranomaisten tai muiden viranhaltijoiden näkemykset (esim. Karreinen ym. 2023a, 2023b; 2024; Kihlström ym. 2023a, 2023b; Tiirinki ym. 2020; 2022), julkisen ja yksityisen sektorin governance-tyyppinen yhteistyö (Kolehmainen ym. 2024; Latonen ym. 2023) ja marginalisoituneet ihmisryhmät (Janssen ym. 2023; Rapeli ym. 2023; Stenroos ym. 2023). Nämä tutkimukset usein perustavat arvionsa arvojen tai periaatteiden toteutumiseen (esim. demokratia, vapaa liikkuvuus, yhdenvertaisuus, perusoikeudet), tai eri toimijoiden kokemuksiin politiikan vaikuttavuudesta, ristiriidoista, hallintojärjestelmien toiminnasta ja kipupisteistä, tehden arvioita koronapolitiikasta ja -toimista suhteessa näihin. Monet tutkimukset myös jäljittävät, mitkä moninaiset institutionaaliset, lainsäädännölliset, poliittiset ja virukseen liittyvät tekijät ovat johtaneet koronapolitiikan

muotoutumiseen sellaiseksi, kuin se oli (esim. Johanson ym. 2025).

Ehdotamme näihin havaintoihin perustuen tulevalle pandemianhallinnan tutkimukselle kolmea keskeistä metatason teemaa ja niihin liittyviä apukysymyksiä. Kysymykset eivät ainoastaan tavoittele sen kuvailua, mitä pandemian aikana tehtiin, vaan pyrkivät myös selittämään, ymmärtämään ja analysoimaan pandemianhallintaa kompleksisena ja systeemisenä prosessina, joka muotoutuu useiden eri tekijöiden, toimijoiden ja institutionaalisten piirteiden lopputuloksena (vrt. Ison & Schindwein 2024). Lisäksi ne voivat tuoda myöhempään tutkimukseen pandemianhallinnan systeemistä luonnetta jäsentävää struktuuria ilman, että ne redusoiivat tarkastelua tiettyyn politiikkalohkoon tai toimijaan.

- **Kriisin kehystäminen ja systeeminen hallinta:** *Miten pandemiakriisi kehystettiin hallinnollisesti ja poliittisesti, minkä tekijöiden tuloksena kehystys syntyi ja miten tämä lähtökohhta määritteli kriisin hallintaan liittyviä ratkaisuja? Millainen vaikutus näillä oli kriisin hallinnan ja johtamisen dynamiikalle ja vastuulle? Minkä moninaisten tekijöiden tuloksena koronapolitiikka muotoutui sellaiseksi, kuin se oli? Voidaanko kriisin hallinnan ja johtamisen alueella tunnistaa tiettyjä toistuvia toimintakaavoja?*
- **Kriisin ja hallintatoimien vaikuttavuuden arviointi:** *Saatiinko hallinnalla aikaan aiottuja vaikutuksia? Mitkä tekijät edistivät tai häittäsivät vaikutusten saavuttamista? Miten odotetut vaikutukset määriteltiin? Miten huomioitiin vaikutukset eri ihmisryhmien näkökulmasta (vrt. syndemian käsite, Pandemics-ohjelma 2024; Sorsa 2024)? Millainen tulisi olla kriisin systeemidynaamisia vaikutuksia todentava arviointimalli?*
- **Instituutioiden muutos:** *Miten korona-kriisi ja sen hallinta muutti suomalaisen yhteiskunnan poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia instituutioita? Mikä vaikutus muutoksilla on ollut sosiaalisiin sekä talouden ja työelämän rakenteisiin? Kuinka pandemia muokkasi yritysten ja kansalaisyhteiskunnan roolia osana demokraattista hallintaprosessia? Entä sen vaikutukset innovaatio- ja kilpailukyteen tai kansalliseen kilpailukyyn?*

Kysymykset ovat keskeisiä myös tulevien kriisien hallinnalle, arvioinnille ja toimien muotoilulle. *Kriisin poliittishallinnollisen kehystämisen tarkastelu* auttaa havainnoimaan kriisin määrittelyä ja ymmärrystä päätöksenteossa ja tuo esiin, millaisia ratkaisuja pidetään mahdollisina ja hyväksyttävinä. Tämä on keskeistä, koska kriisin hallinnan perusta ja siihen liittyvät priorisointia koskevat valinnat ovat sosiaalisesti rakentuneita ja luodaan siten kehystämisen kautta (ks. esim. Johnson & Covello 1987). Kriisinhallinnan ymmärtäminen edellyttää myös sen sosiaalisen rakentumisen ymmärtämistä.

Systeemisen hallinnan tarkastelu korostaa kokonaisvaltaista näkökulmaa, jossa huomioidaan hallinnon vertikaalisten ja horisontaalisten tasojen väliset riippuvuudet, mutta myös yhteiskunnan yleisestä rakenteesta, luonteesta, historiasta ja poliittisesta-yhteiskunnallisesta kulttuurista johtuvien polkuriippuvuuksien ja tendenssien merkitys hallinnalle. Mikäli tätä vuorovaikutteisuutta ei ymmärretä kriisinhallintatoimia muotoillessa, toimet voivat jäädä pirstaleiseksi.

Kriisien ja niiden hallinnan vaikuttavuuden arviointi on välttämätöntä, jotta meneillään olevista ja menneistä kriiseistä voidaan oppia. Vaikuttavuuden arvioinnissa systeemisyiden huomiointi mahdollistaa sen, että esimerkiksi pelkän terveysnäkökulman sijaan otetaan huomioon myös taloudellisen vakauden turvaaminen sekä sosiaaliseen hyvinvointiin liittyvät monisyiset vaikutukset. Koronakriisi osoitti, että esimerkiksi taloudellisilla ratkaisuilla on pitkä jälkivaikutus, joka voi heijastua julkisen talouden kestävyteen vielä vuosien päästä (vrt. Valtiontalouden tarkastusvirasto 2025). Siksi arvioinnissa on tarkasteltava myös sitä, miten akuutin vaiheen päätökset kumuloituvat ja muokkaavat myöhempää liikkumatilaa. Hallinnan systemisen luonteen huomioiva arviointi vahvistaa päätöksenteon näyttöpohjaa, luo kehittämistoimille uskottavuutta sekä parhaimmillaan vahvistaa yhteiskunnan kriisinkestävyyden kannalta välttämätöntä luottamusta (Rantamäki 2024), kun vaikutuksia arvioidaan laaja-alaisesti ja eri ihmisryhmien näkökulmasta.

Pandemian kaltaiset kriisit haastavat yhteiskunnan vakiintuneita poliittisia, taloudellisia ja sosiaalisia rakenteita ja voivat kiihdyttää *institutionaalista muutosta*. Näiden muutosten ymmärtäminen on tärkeää, sillä instituutioi-

den joustavuus ja uudistumiskyky vaikuttavat keskeisesti siihen, miten yhteiskunta kykenee vastaamaan tuleviin kriiseihin (Hyvönen ym. 2019). Muutoksen rinnalla on kuitenkin hyvä kiinnittää huomiota siihen, säilyvätkö samalla ne viralliset ja epäviralliset rakenteet, jotka tukevat pandemianhallinnan onnistumisia (Niskanen 2025).

Edellä esittämämme kysymykset voisivat vahvistaa hallintotieteellisen tutkimuksen tukea koronapandemian, mutta myös tulevien kriisien, politiikka-arvioinnille. Ne syventäisivät ymmärrystä siitä, miten kriisissä toimittiin, ja paljastaisivat kriisin aikana tehtyjä valintoja, näiden perusteita, sekä pandemiatilanteen ja muuttuvan tiedon aiheuttamia muutostarpeita politiikassa (vrt. Patton 2023). Viitteitä samankaltaisista kysymyksistä on esitetty koronapolitiikan arviointia käsittelevässä kirjallisuudessa niin arvojen (Eliadis 2023), päätösten taustaoletusten (Furubo 2023) kuin pandemian ja sen hallinnan systeemisen luonteen tunnistamisen osalta (Patton 2023). Lisäksi nämä tarkkarajaisemmat mutta systeemisyyden tunnustavat kysymykset sallisivat laadullisten metasynteettien (Hoon 2013) toteuttamisen heterogeenisestä yhteiskuntatieteellisestä pandemiatutkimuksesta. Katsouksessa tunnistetut yhdeksän koronahallinnan tutkimuksen kategoriaa voivat edelleen auttaa tutkijoita valitsemaan koronahallinnan systeemin tarkasteltavan osa-alueen.

Katsaus on toteutettu osana valtioneuvoston rahoittamaa Pandemiakriisin opetukset (PAKO)-hanketta.

KIRJALLISUUS

Katsaukseen sisällytetyt artikkelit on merkitty asteriskilla (*).

- * Ackrén, Maria (2024). 11. The Åland Islands. Teoksessa Haug, Are V. (toim.), *Crisis Management, Governance and COVID-19: Pandemic Policy and Local Government in the Nordic Countries* (s. 113–120). Edward Elgar. <https://doi.org/10.4337/9781035336531.00022>
- * Ahonen, Pertti (2024). Finland's Responses to COVID-19: Uneven, Fairly Effective, and Craving to Return to Normal. Teoksessa Moon, M. Jae & Kim, Dong-Young (toim.), *Policy Responses to the COVID-19 Pandemic* (s. 98–122). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003362760-4>
- Anderson, Ruth A., Crabtree, Benjamin F., Steele, David J. & McDaniel Jr., Reuben R. (2005). Case study research: the view from complexity science. *Qualitative health research*, 15(5), 669–685. <https://doi.org/10.1177/1049732305275208>
- * Argento, Daniela, Kaarbøe, Katarina & Vakkuri, Jarmo (2020). Constructing certainty through public budgeting: budgetary responses to the COVID-19 pandemic in Finland, Norway and Sweden. *Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management*, 32(5), 875–887. <https://doi.org/10.1108/JPBAFM-07-2020-0093>
- * Brokelind, Cécile & Hansson, Åsa (2020). COVID-19 Nordic Responses. *Intertax*, 48(8 & 9), 754–760. <https://doi.org/10.54648/TAXI2020071>
- * Brunila, Tuukka (2025). Legislation, emergencies and the need for swift action: Tensions between the executive branch and emergency legislation during the COVID-19 pandemic in Finland. *The Theory and Practice of Legislation*, 13(1), 31–49. <https://doi.org/10.1080/20508840.2024.2407225>
- * Bunikowski, Dawid & Musiałkiewicz, Robert (2022). The principles of subsidiarity and decentralisation during the COVID-19 pandemic, with particular emphasis on the Polish and Finnish legal systems. *Comparative Law Review*, 28, 71–106. <https://doi.org/10.12775/CLR.2022.003>
- * Christensen, Tom, Jensen, Mads D., Kluth, Michael, Kristinsson, Gunnar H., Lynggaard, Kennet, Lægread, Per, Niemikari, Risto, Pierre, Jon, Raunio, Tapio & Skúlason, Gústaf A. (2023). The Nordic governments' responses to the Covid-19 pandemic: A comparative study of variation in governance arrangements and regulatory instruments. *Regulation & Governance*, 17(3), 658–676. <https://doi.org/10.1111/rego.12497>
- * Dahlberg, Maija, Kihlström, Laura, Nykänen, Eeva & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2024). Innovative Governance-or Just Muddling Through? Teoksessa Kohtamäki, Natalia, Peuker, Enrico & Zaun, Natascha (toim.), *Innovative Public Governance in Times of Crisis* (s. 201–222). Nomos. <https://doi.org/10.5771/9783748944874-201>
- * Dugarova, Esuna (2023). Leveraging policy capabilities in Russia and Finland during the pandemic. *Social Policy and Society*, 22(2), 376–390. <https://doi.org/10.1017/S1474746422000409>

- Eliadis, Pearl (2023). The Unbearable Lightness of Rights: Evaluation and COVID-19 Responses. Teoksessa Eliadis, Pearl, Naidoo, Indran A. & Rist, Ray C. (toim.), *Policy Evaluation in the Era of COVID-19* (s. 61–82). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003376316>
- * Erbilien, Süheyla Ü. & Uysal, Merve (2023). The Common Point of Countries Successful Policies in the Struggle Against COVID-19: Women Leaders. *Sage Open*, 13(2), 21582440231179458. <https://doi.org/10.1177/21582440231179458>
- * Erkkilä, Tero, Mölsä, Juho & Vähäniitty, Ella (2024). Nordic legal overseers and institutional openness in crises: Challenges and adaptation during the COVID-19 pandemic. *Scandinavian Political Studies*. <https://doi.org/10.1111/1467-9477.12293>
- Forthun, Ingeborg, Madsen, Christian, Emilsson, Louise, Nilsson, Anton, Kepp, Kasper P., Björk, Jonas, Vollset, Stein E., Lallukka, Tea & Skrinko Knudsen, Ann K. (2024). Excess mortality in Denmark, Finland, Norway and Sweden during the COVID-19 pandemic 2020–2022. *European Journal of Public Health*, 34(4), 737–743. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckae091>
- Furubo, Jan-Eric (2023). What Does the Pandemic Mean for Evaluation? Teoksessa Eliadis, Pearl, Naidoo, Indran A. & Rist, Ray C. (toim.), *Policy Evaluation in the Era of COVID-19* (s. 24–42). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003376316>
- * Godenhjelm, Sebastian (2024). Finland: prepared yes, but sufficiently agile?. Teoksessa Haug, Are V. (toim.), *Crisis Management, Governance and COVID-19* (s. 77–85). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781035336531.00018>
- * Goodyear-Smith, Felicity, Kinder, Karen, Mannie, Cristina, Strydom, Stefan, Bazemore, Andrew & Phillips, Robert L. (2020). Relationship between the perceived strength of countries' primary care system and COVID-19 mortality: an international survey study. *BJGP open*, 4(4). <https://doi.org/10.3399/bjgpopen20X101129>
- Haario, Peppi, Koponen, Päivikki, Parikka, Suvi, Härkänen, Tommi, Martelin, Tuija, Koskinen, Seppo & Lundqvist, Annamari (2021). Korona-epidemia ja sen rajaamistoimien vaikutukset elintapoihin ja arkielämään koulutusryhmittäin. *Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti*, 58(3), 209–219. <https://doi.org/10.23990/sa.103245>
- * Hallberg, Adam, Aakjaer, Mia, Aaltonen, Katri, Andersen, Morten, Pedersen, Elisabeth, Hajjebrahimi, Mohammadhossein, Nordeng, Hedvig, Nyberg, Fredrik, Samuelson, Per-Jostein & Wettermark, Björn (2025). Epidemiological outcomes and policy implementation in the Nordic countries during the COVID-19 pandemic. *Archives of Public Health*, 83, 46. <https://doi.org/10.1186/s13690-025-01531-5>
- * Heinikoski, Saila (2023). Covid-19 and free movement restrictions in the Nordic countries-how did Finnish and Swedish MPs justify and criticise border controls? *Journal of Contemporary European Studies*, 1–12. <https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2218281>
- * Heinikoski, Saila & Hyttinen, Tatu (2022a). The erosion of borderless Norden? Practices and discourses on Nordic border restrictions in Finland and Sweden during the Covid-19 pandemic. *Utrecht Law Review*, 17(4), 45–56. <https://doi.org/10.36633/ulr.747>
- * Heinikoski, Saila & Hyttinen, Tatu (2022b). The impact of Covid-19 on the free movement regime in the north: Analysis of border closures in Denmark, Finland, Norway and Sweden. *Nordic Journal of International Law*, 91(2022), 80–100. <https://doi.org/10.1163/15718107-91010004>
- * Heller, William B., Muftuoglu, Ezgi & Rosenberg, Dina (2023). The Institutional Underpinnings of Policymaking in the Face of the COVID-19 Pandemic in Europe. Teoksessa Shvetsova, Olga (toim.), *Government responses to the COVID-19 pandemic: Between a rock and a hard place* (s. 17–47). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-30844-4_2
- * Hellman, Matilda, Salmivaara, Saara & Stoneham, Janne (2022). Calm chess player or self-aware administrator? How the Finnish and Swedish public health agencies addressed the public during the corona outbreak. Teoksessa Hellman, Matilda, Kettunen, Tom, Salmivaara, Saara & Stoneham, Janne (toim.). *Governing Human Lives and Health in Pandemic Times. Social Control Policies* (s. 55–80). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003241157-5>
- * Hellsten, Laura (2020). A Mind of Care-Responding Ethically to COVID-19. *Approaching Religion*, 10(2), 141–157. <https://doi.org/10.30664/ar.91843>
- Hoon, Christina (2013). Meta-synthesis of qualitative case studies: An approach to theory building. *Organizational Research Methods*, 16(4), 522–556. <https://doi.org/10.1177/1094428113484969>
- * Houlberg, Kurt & Foged, Søren K. (2024). Who contributed and to what extent? Teoksessa Haug, Are V. (toim.), *Crisis Management, Governance and COVID-19* (s. 166–177). Edward Elgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781035336531.00029>

- Huhtakangas, Moona, Paananen, Henna, Kihlström, Laura, Rautiainen, Pauli, Keskimäki, Ilmo, Karreinen, Soila & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023). ”Peruskehikko on olemassa, mutta sitä ei seurattu” – asiantuntijankäymykset kansanterveysjärjestelmän toiminnasta ja ketterästä hallinnasta COVID-19-pandemiassa vuosina 2020–2021. *Hallinnon Tutkimus*, 42(2), 149–168. <https://doi.org/10.37450/ht.122290>
- * Hyttinen, Tatu & Heinikoski, Saira (2024). Finland and the COVID-19 pandemic – Risks Inherent in a Restrained State of Exception. Teoksessa Sarat, Austin (toim.), *Reconceptualizing State of Exception: European Lessons From the Pandemic. Studies in Law, Politics, and Society* (s. 63–81). Emerald Publishing Limited. <https://doi.org/10.1108/S1059-43372024000090005>
- Hyvönen, Ari-Elmeri, Juntunen, Tapio, Mikkola, Harri, Käpylä, Juha, Gustafsberg, Harri, Nyman, Markku, Rättälä, Tiina, Virta, Sirpa & Liljeroos, Johanna (2019). *Kokonaisresilienssi ja turvallisuus: tasot, prosessit ja arviointi*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 17/2019. Valtioneuvoston kanslia. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-647-8>
- * Irfan, Furqan B., Minetti, Raoul, Telford, Ben, Ahmed, Fahad S., Syed, Ayesha Y., Hollon, Nick, Brauman, Seth C., Cunningham, William, Awad, Mohamed E., Saleh, Khaled J., Waljee, Akbar K. & Brusselsaers, Nele (2022). Coronavirus pandemic in the Nordic countries: health policy and economy trade-off. *Journal of Global Health*, 12, 05017. <https://doi.org/10.7189/jogh.12.05017>
- Ison, Ray L. & Schlindwein, Sandro L. (2024). Governance in the time of COVID-19: Systemic implications for governing in an Anthropocene world based on experiences from Australia and Brazil. *Systems Research and Behavioral Science*, 2024, 1–11. <https://doi.org/10.1002/sres.3105>
- Janhonen, Kristiina, Viita-Aho, Marjaana, Paananen, Henna, Kihlström, Laura, Karreinen, Soila & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023). *Koronapandemia kriisin jatkumossa – onko koskaan oikea aika oppia?* Tutkimuksesta tiiviisti 57/2023. Terveystieteiden tutkimuslaitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-408-213-6>
- * Janssen, C, Kover, I., Kyratsis, Y., Kop, M., Boland, M., Boersma, F. K. & Cremers, A. L. (2023). The corona pandemic and participatory governance: Responding to the vulnerabilities of secondary school students in Europe. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 88, 103608. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2023.103608>
- * Johanson, Jan-Erik, Pekkola, Elias, Stenvall, Jari, Rannisto, Pasi-Heikki & Leponiemi, Ulriika (2025). Strategic crises management in Finland: government responses to COVID-19 pandemic. *International Journal of Public Sector Management*, 38(3), 297–312. <https://doi.org/10.1108/IJPSM-11-2023-0332>
- Johnson, Branden B. & Covello, Vincent T. (1987). *The Social and Cultural Construction of Risk. Essays on Risk Selection and Perception*. Springer Dordrecht.
- * Järvinen, Jon (2024). The anatomy of populist communication during COVID-19. *Journal of Political Ideologies*. <https://doi.org/10.1080/13569317.2024.2410303>
- * Kahnbach, Leonie, Lehr, Dirk, Brandenburger, Jessica, Mallwitz, Tim, Jent, Sophie, Hannibal, Sandy, Funk, Burkhardt & Janneck, Monique (2021). Quality and adoption of COVID-19 tracing apps and recommendations for development: systematic interdisciplinary review of European apps. *Journal of Medical Internet Research*, 23(6), e27989. <https://doi.org/10.2196/27989>
- * Karreinen, Soila, Rautiainen, Pauli, Keskimäki, Ilmo, Satokangas, Markku, Viita-Aho, Marjaana & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023a). Pandemic preparedness and response regulations in Finland: experiences and implications for post-COVID-19 reforms. *Health Policy*, 132, 104802. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2023.104802>
- * Karreinen, Soila, Paananen, Henna, Kihlström, Laura, Janhonen, Kristiina, Huhtakangas, Moona, Viita-Aho, Marjaana & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023b). Living through uncertainty: a qualitative study on leadership and resilience in primary healthcare during COVID-19. *BMC Health Services Research*, 23, 233. <https://doi.org/10.1186/s12913-023-09223-y>
- * Karreinen, Soila, Janhonen, Kristiina, Kihlström, Laura, Paananen, Henna, Viita-Aho, Marjaana & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2024). Resilience in local Finnish health systems: how are leaders’ approaches to change manifested in organisational crisis responses? *Journal of Health Organization and Management*, 39(9), 1–15. <https://doi.org/10.1108/JHOM-06-2024-0257>
- Khangura, Sara, Konnyu, Kristin, Cushman, Rob, Grimshaw, Jeremy & Moher, David (2012). Evidence summaries: the evolution of a rapid review approach. *Systematic reviews*, 1(1), 10. <https://doi.org/10.1186/2046-4053-1-10>
- * Kihlström, Laura, Huhtakangas, Moona, Karreinen, Soila, Viita-Aho, Marjaana, Keskimäki, Ilmo & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023a). “Local cooperation has been the cornerstone”: facilitators and barriers to resilience in a decentralized health system during COVID-19

- in Finland. *Journal of Health Organization and Management*, 37(1), 35–52. <https://doi.org/10.1108/JHOM-02-2022-0069>
- * Kihlström, Laura, Siemes, Lea, Huhtakangas, Moona, Keskimäki, Ilmo & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023b). Power and politics in a pandemic: Insights from Finnish health system leaders during COVID-19. *Social Science & Medicine*, 321, 115783. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2023.115783>
- * Kivimaa, Paula, Lukkarinen, Jani & Lazarevic, David (2023). Analysis of COVID-19 recovery and resilience policy in Finland: a transformative policy mix approach. *Science and Public Policy*, 50(4), 681–694. <https://doi.org/10.1093/scipol/scad016>
- * Kolehmainen, Taija, Ghezzi, Reetta, Hyrynsalmi, Sami, Mikkonen, Tommi, Pekkola, Samuli & Setälä, Manu (2024). How Pandemics Changed a Public Software Ecosystem—Case Omaolo. *IEEE Software*, 42(2), 57–67. <https://doi.org/10.1109/MS.2024.3521992>
- * Koljonen, Juha & Palonen, Emilia (2021). Performing COVID-19 control in Finland: interpretative topic modelling and discourse theoretical reading of the government communication and hashtag landscape. *Frontiers in Political Science*, 3, 689614. <https://doi.org/10.3389/fpos.2021.689614>
- * Korkea-Aho, Emilia & Scheinin, Martin (2021). “Could you, would you, should you?” Regulating cross-border travel through COVID-19 soft law in Finland. *European journal of risk regulation*, 12(Special Issue 1), 26–44. <https://doi.org/10.1017/err.2020.112>
- * Larsen, Trine P. & Ilsoe, Anna (2022). Nordic Relief Packages and Non-standard Workers: Towards Expanded Universalism and Institutional Inequalities. *Nordic Journal of Working Life Studies*, 13(S10), 7–29. <https://doi.org/10.18291/njwls.135099>
- * Latonen, S. H., Suominen, R. M., Juppo, A. M., Airaksinen, M. & Seec, H. (2023). Organisation of cross-sector collaboration and its influence on crisis management effectiveness among pharmaceutical supply chain stakeholders during the COVID-19 pandemic. *Public Health*, 222, 196–204. <https://doi.org/10.1016/j.puhe.2023.06.042>
- * Lehtonen, Janne & Ylä-Anttila, Tuukka (2024). Navigating pandemic waves: Consensus, polarisation and pluralism in the Finnish parliament during COVID-19. *Politics*, 45(3), 490–508. <https://doi.org/10.1177/02633957241259085>
- * Lehtosalo, Suvi & Nerbonne, John (2024). Detecting emotional polarity in Finnish parliamentary proceedings. Teoksessa Klamm, Christopher, Lapesa, Gabriella, Ponzetto, Simone Paolo, Rehbein, Ines & Sen, Indira *Proceedings of the 4th Workshop on Computational Linguistics for the Political and Social Sciences: Long and short papers* (s. 90–100). Association for Computational Linguistics.
- Leskinen, Sanna (2021, 9. helmikuuta). *Sanna Marin teki Suomesta kiinnostavamman – Myös menestys koronan hoidossa on lisännyt positiivista huomiota maailmalla*. Apu.fi. Haettu osoitteesta <https://www.apu.fi/artikkelit/sanna-marin-lisasi-kiinnostusta-suomeen-vanha-ongelma-vaivaa> 21.8.2025.
- * Lievonen, Matias, Valentini, Chiara & Badham, Mark (2025). The Finnish Government’s Strategic Ambiguity in COVID-19 Pandemic Communication: A Case Study. Teoksessa Diers-Lawson, Audra, Schwarz, Andreas, Meissner, Florian & Ravazzani, Silvia (toim.), *Risk and Crisis Communication in Europe: Towards Integrating Theory and Practice in Unstable and Turbulent Times*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003375296-17>
- * Lindblad, Sverker, Wärvik, Gun-Britt, Berndtsson, Inger, Jodal, Elsi-Brith, Lindqvist, Anders, Dahlberg, Giulia M., Papadopoulos, Dimitrios, Runesdotter, Caroline, Samuelsson, Katarina, Udd, Jonas & Johansson, Martina W. (2021). School lockdown? Comparative analyses of responses to the COVID-19 pandemic in European countries. *European Educational Research Journal*, 20(5), 564–583. <https://doi.org/10.1177/14749041211041237>
- * Lindström, Martin (2023). The COVID-19 pandemic and the timing of government response: a comparison of four nordic countries March-June 2020. *Scandinavian Journal of Public Health*, 51(5), 754–758. <https://doi.org/10.1177/14034948231171201>
- * Makarychev, Andrey & Romashko, Tatiana (2021). Precarious sovereignty in a post-liberal Europe: The COVID-19 emergency in Estonia and Finland. *Chinese Political Science Review*, 6, 63–85. <https://doi.org/10.1007/s41111-020-00165-y>
- * Mazur, Marcin, Bański, Jerzy & Kamińska, Wioletta (2024). The Geographical Conditioning of Regional Differentiation Characterising the COVID-19 Pandemic in European Countries. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 21(10), 1342. <https://doi.org/10.3390/ijerph21101342>
- Moher, David, Liberati, Alessandro, Tetzlaff, Jennifer & Altman, Douglas G. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and me-

- ta-analyses: the PRISMA statement. *Bmj*, 339. <https://doi.org/10.1136/bmj.b2535>
- * Moisio, Sami (2020). State power and the COVID-19 pandemic: The case of Finland. *Eurasian Geography and Economics*, 61(4-5), 598-605. <https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1782241>
- * Nanda, Mehak, Aashima & Sharma, Rajesh (2021). COVID-19: a comprehensive review of epidemiology and public health system response in Nordic region. *International Journal of Health Services*, 51(3), 287-299. <https://doi.org/10.1177/0020731421994840>
- * Navarro, Julien & Raunio, Tapio (2025). Not so weak after all: institutional and partisan sources of parliamentary resilience in France and Finland during COVID. *French Politics*, 23, 3-23. <https://doi.org/10.1057/s41253-024-00262-3>
- * Neuvonen, Päivi J. (2020). The COVID-19 policymaking under the auspices of parliamentary constitutional review: The case of Finland and its implications. *European Policy Analysis*, 6(2), 226-237. <https://doi.org/10.1002/epa2.1098>
- * Niemikari, Risto & Raunio, Tapio (2023). Finland: Balancing Centralised Leadership and Regional Interests. Teoksessa Lynggaard, Kennet, Jensen, Mads D. & Kluth, Michael (toim.). *Governments' Responses to the Covid-19 Pandemic in Europe* (s. 283-293). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-031-14145-4_24
- Niskanen, Ville-Pekka (2023). Instituutioihin kohdistuvan luottamuksen ja koronapandemiaan liittyvien rajoitustoimenpiteiden dynamiikat Suomessa. *Hallinnon Tutkimus*, 42(2), 221-254. <https://doi.org/10.37450/ht.122204>
- Niskanen, Ville-Pekka (2025). *Valtioneuvosto, kansalaisluottamus ja media koronakriisin hallinnassa*. Acta Wasaensia 556. Vaasan yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-197-6>
- * Nordensvärd, Johan, Sefton, Therese & Godenhjelm, Sebastian (2023). Interpreting the state-citizen nexus in contemporary Nordic legal and social citizenship: the case of divergence in restriction on freedom of movement as a mitigation policy in the COVID-19 pandemic. *Journal of International and Comparative Social Policy*, 39(1), 28-41. <https://doi.org/10.1017/ics.2023.5>
- Oksanen, Lotta-Maria A. H. & Heino, Matti T. J. (2024). Koronakuolemien synkin hetki oli syystalvella 2023. *Suomalainen Lääkärelehti*, 79(2024). <https://www.laakarilehti.fi/e40257>
- * Ozdenerol, Esra, Bingham-Byrne, Rebecca M. & Seboly, Jacob (2023). Female Leadership during COVID-19: The Effectiveness of Diverse Approaches towards Mitigation Management during a Pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(21), 7023. <https://doi.org/10.3390/ijerph20217023>
- Page, Matthew J., McKenzie, Joanne E., Bossuyt, Patrick M., Boutron, Isabelle, Hoffmann, Tammy C., Mulrow, Cynthia D., Shamseer, Larissa, Tetzlaff, Jennifer M., Akl, Elie A., Brennan, Sue E., Chou, Roger, Glanville, Julie, Grimshaw, Jeremy M., Hróbjartsson, Asbjørn, Lalu, Manoj M., Li, Tianjing, Loder, Elizabeth W., Mayo-Wilson, Evan, McDonald, Steve, McGuinness, Luke A., Stewart, Lesley A., Thomas, James, Tricco, Andrea C., Welch, Vivian A., Whiting, Penny & Moher, David (2021). The PRISMA 2020 statement: an updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>
- PANDEMICS-ohjelma (2024). *Koronapandemian opit: Kohti parempaa kriiseihin varautumista ja kriisinhallintaa*. Itsenäisyyden juhluvuoden lastensäätiö sr. <https://www.aka.fi/globalassets/3-stn/1-strateginen-tutkimus/tiedon-kayttajalle/tietoaineistot/koronapandemian-opit-2024.pdf>
- Papaioannou, Diana, Sutton, Anthea, Carroll, Christopher, Booth, Andrew & Wong, Ruth (2010). Literature searching for social science systematic reviews: consideration of a range of search techniques. *Health Information & Libraries Journal*, 27(2), 114-122. <https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2009.00863.x>
- * Parviainen, Jaana, Koski, Anne & Torkkola, Sinikka (2021). 'Building a ship while sailing it.' Epistemic humility and the temporality of non-knowledge in political decision-making on COVID-19. *Social Epistemology*, 35(3), 232-244. <https://doi.org/10.1080/02691728.2021.1882610>
- Patel, Sonny S., Webster, Rebecca K., Greenberg, Neil, Weston, Dale & Brooks, Samantha K. (2020). Research fatigue in COVID-19 pandemic and post-disaster research: causes, consequences and recommendations. *Disaster Prevention and Management*, 29(4), 445-455. <https://doi.org/10.1108/DPM-05-2020-0164>
- Patton, Michael Quinn (2023). Evaluation for Systems Transformations. Lessons from the Pandemic. Teoksessa Eliadis, Pearl, Naidoo, Indran A. & Rist, Ray C. (toim.), *Policy Evaluation in the Era of COVID-19* (s. 183-205). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003376316>
- * Peltoniemi, Johanna, Ketonen, Eeva-Leena & Hiilamo, Heikki (2024). The de-ideologization of welfare politics: Political governments' social

- policy measures in eight welfare states during the COVID-19 pandemic. *Journal of International and Comparative Social Policy*, 40(1), 24–41. <https://doi.org/10.1017/ics.2024.10>
- * Peterson, Malory, Akearok, Gwen H., Cueva, Katie, Lavoie, Josée G., Larsen, Christina V. L., Jóhannsdóttir, Lára, Cook, David, Nilsson, Lena M., Rautio, Arja, Timlin, Ulla, San Sebastián, Miguel, Gladun, Elena, Rink, Elizabeth, Broderstadt, Ann R., Dagsvold, Inger, Siri, Susanna, Ottendahl, Charlotte B., Olesen, Ingelise, Zatseva, Larisa, Young, Rebecca I., Chaliak, Ay'aqulluk. J., Ophus, Emily & Stoor, Jon Petter A. (2023). Public health restrictions, directives, and measures in Arctic countries in the first year of the COVID-19 pandemic. *International Journal of Circumpolar Health*, 82, 2271211. <https://doi.org/10.1080/22423982.2023.2271211>
- * Petrov, Andrey N., Welford, Mark, Golosov, Nikolay, DeGroot, John, Devlin, Michele, Degai, Tatiana & Savelyev, Alexander (2021). The “second wave” of the COVID-19 pandemic in the Arctic: regional and temporal dynamics. *International Journal of Circumpolar Health*, 80, 1925446. <https://doi.org/10.1080/22423982.2021.1925446>
- Portus, Rosamund, Aarnio-Linnanvuori, Essi, Dillon, Bronagh, Fahy, Frances, Gopinath, Deepak, Mansikka-Aho, Anette, Williams, Sara-Jayne, Reilly, Kathy & McEwen, Lindsey (2024). Exploring the environmental value action gap in education research: a semi-systematic literature review. *Environmental Education Research*, 30(6), 833–863. <https://doi.org/10.1080/013504622.2024.2314060>
- * Poyet, Corentin, Niemikari, Risto & Raunio, Tapio (2024). What makes democratic institutions resilient to crises? Applying a novel analytical framework to the case of Finland. *Journal of Contemporary European Studies*, 32(1), 246–261. <https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2230456>
- * Prokkola, Eeva-Kaisa & Ridanpää, Juha (2022). Changing COVID-19 Border Restrictions and Borderland Resilience: The Finnish-Swedish Border Case. Teoksessa Brunn, Stanley D. & Gilbreath, Donna (toim.), *COVID-19 and a World of Ad Hoc Geographies* (s. 451–466). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-94350-9_27
- Pursiainen, Christer (2018). *The Crisis Management Cycle*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315629179>
- * Pöyry, Essi, Reinikainen, Hanna & Luoma-Aho, Vilma (2025). The role of social media influencers in public health communication: Case COVID-19 pandemic. Teoksessa Meng, Juan & Tench, Ralph (toim.), *Strategic Communication and the Global Pandemic* (s. 118–134). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003466437-9>
- Rantamäki, Aino (2024). *Hallintaa epävarmuudessa. Informaatiotesilienssi kriiseissä ja niihin varautumisessa*. Acta Wasaensia 530. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-395-133-4>
- * Rapeli, Merja, Carlstedt, Johan, Hergeirsdóttir, Ragnheiður, Guðmundsson, Halldór S., Cuadra, Carin B. & Hatakka, Ilona (2023). Three Nordic countries responding to COVID-19 – eldercare perspectives. *International Journal of Disaster Risk Reduction*, 84, 103442. <https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2022.103442>
- * Räisänen, Helmi, Eronen, Jussi T. & Hukkinen, Janne I. (2023). Imagining the next pandemic: Finnish preparedness for chronic transboundary crises before and during COVID-19. *Risk, Hazards & Crisis in Public Policy*, 14(3), 226–246. <https://doi.org/10.1002/rhc3.12271>
- * Sariyer, Gorkem, Sozen, Mert E. & Ataman, Mustafa G. (2023). The Power of Governments in Fight Against COVID-19: High-Performing Health Systems or Government Response Policies? *Journal of Homeland Security and Emergency Management*, 20(1), 1–18. <https://doi.org/10.1515/jhsem-2021-0073>
- * Saunes, Ingrid S., Vrangbæk, Karsten, Byrkjeflot, Haldor, Jervelund, Signe S., Birk, Hans O., Tynkkynen, Liina-Kaisa, Keskimäki, Ilmo, Sigurgeirsdóttir, Sigurbjörg, Janlöv, Nils, Ramsberg, Joakim, Hernández-Quevedo, Cristina, Merkur, Sherry, Sagan, Anna & Karanikolos, Marina (2022). Nordic responses to Covid-19: Governance and policy measures in the early phases of the pandemic. *Health policy*, 126(5), 418–426. <https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2021.08.011>
- * Scheinin, Martin (2022). Finland’s success in combatting COVID-19: mastery, miracle or mirage? Teoksessa Grogan, Joelle & Donald, Alice (toim.), *Routledge Handbook of Law and the COVID-19 Pandemic* (s. 130–142). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003211952-13>
- * Sedgwick, Donna, Hawdon, James, Räisänen, Pekka & Koivula, Aki (2022). The role of collaboration in complying with COVID-19 health protective behaviors: A cross-national study. *Administration & Society*, 54(1), 29–56. <https://doi.org/10.1177/00953997211012418>
- Sorsa, Ville-Pekka (2024). *Terveyskriisin hallinta syndemiana*. Policy Brief. Welgo-hanke. <https://welgo.fi/wp-content/uploads/2024/12/Terveyskriisin-hallinta-sydemiana.pdf>

- * Stenberg-Sirén, Jenny (2021). Media Language Planning during a Pandemic – the Influence of Covid-19 on Language Recommendations to Swedish Media in Finland. *Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe*, 20(2), 87–116. <https://doi.org/10.53779/SFIK2096>
- * Stenroos, Marko, Musta, Laura & Skogberg, Natalia (2023). Falling off the Radar? Reaching Out to the Finnish Roma Community during the COVID-19 Pandemic. *Social Sciences*, 12(3), 183. <https://doi.org/10.3390/socsci12030183>
- Stenvall, Jari, Leskelä, Riikka-Leena, Rannisto, Pasi-Heikki, Tolkki, Helena, Cansel, Anniina, Leponiemi, Ulriikka, Johanson, Jan-Erik, Pekkola, Elias & Tupala, Teemu (2022). *Koronajohtaminen Suomessa: Arvio covid-19-pandemian johtamisesta ja hallinnosta syksystä 2020 syksyyn 2021*. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 2022: 34. Valtioneuvoston kanslia. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-003-5>
- * Stephen, Shine, Issac, Alwin, Jacob, Jaison, Vijay, VR, Radhakrishnan, Rakesh V. & Krishnan, Nadiya (2020). COVID-19: weighing the endeavors of nations, with time to event analysis. *Osong public health and research perspectives*, 11(4), 149–157. <https://doi.org/10.24171/j.phrp.2020.11.4.02>
- * Stoto, Michael A., Reno, Chiara, Tsolova, Svetla & Fantini, Maria Pia (2023). The European experience with testing and surveillance during the first phase of the COVID-19 pandemic. *Globalization and Health*, 19, 51. <https://doi.org/10.1186/s12992-023-00950-9>
- * Takefuji, Yoshiyasu (2024). COVID-19 policy analysis for 10 European countries. *Journal of Public Health*, 32(1), 17–24. <https://doi.org/10.1007/s10389-022-01786-0>
- * Thualagant, Nicole, Simonsen, Nina, Sarvimäki, Anneli, Stenbock-Hult, Bettina, Olafsdottir, Helga S., Fosse, Elisabeth, Torp, Steffen, Ringsberg, Karin C., Forrinder, Ulla & Tillgren, Per (2023). Nordic responses to covid-19 from a health promotion perspective. *Health Promotion International*, 38(4), daab211. <https://doi.org/10.1093/heapro/daab211>
- * Tiirinki, Hanna, Sovala, Markus, Jormanainen, Vesa, Goebeler, Sirkka, Parhiala, Kimmo, Tynkkynen, Liina-Kaisa & Keskimäki, Ilmo (2024). COVID-19 endemic phase in Finland: An analysis of health policies and vaccination strategy. *Health Policy and Technology*, 13(1), 100800. <https://doi.org/10.1016/j.hlpt.2023.100800>
- * Tiirinki, Hanna, Tynkkynen, Liina-Kaisa, Sovala, Markus, Atkins, Salla, Koivusalo, Meri, Rautiainen, Pauli, Jormanainen, Vesa & Keskimäki, Ilmo (2020). COVID-19 pandemic in Finland: Preliminary analysis on health system response and economic consequences. *Health Policy and Technology*, 9(4), 649–662. <https://doi.org/10.1016/j.hlpt.2020.08.005>
- * Tiirinki, Hanna, Viita-Aho, Marjaana, Tynkkynen, Liina-Kaisa, Sovala, Markus, Jormanainen, Vesa & Keskimäki, Ilmo (2022). COVID-19 in Finland: Vaccination strategy as part of the wider governing of the pandemic. *Health policy and technology*, 11(2), 100631. <https://doi.org/10.1016/j.hlpt.2022.100631>
- * Tikka, Minttu, Ahsanullah, Rahim, Varanasi, Uttishta, Härmä, Vuokko, Sawhney, Nitin & Leinonen, Teemu (2023). Contextual Inquiry of Affordances for Collaboration in Crisis: Lessons from the Finnish Context. Teoksessa J. Radianti, I. Dokas, N. LaLone, D. Khazanchi (toim.), *Proceedings of the 20th ISCRAM Conference*.
- * Timlin, Ulla & Rautio, Arja (2024). Communicating and complying with COVID-19 actions in northernmost Finland. *International Journal of Circumpolar Health*, 83(1), 2313822. <https://doi.org/10.1080/22423982.2024.2313822>
- * Tiwari, Sweta, Petrov, Andrey N., Golosov, Nikolay, Devlin, Michele, Welford, Mark, DeGroot, John, Degai, Tatiana & Ksenofontov, Stanislav (2024). Regional geographies and public health lessons of the COVID-19 pandemic in the Arctic. *Frontiers in Public Health*, 11, 1324105. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1324105>
- Tricco, Andrea C., Antony, Jesmin, Zarin, Wasifa, Strifler, Lisa, Ghassemi, Marco, Ivory, John, Perrier, Laure, Hutton, Brian, Moher, David & Straus, Sharon E (2015). A scoping review of rapid review methods. *BMC medicine*, 13, 224. <https://doi.org/10.1186/s12916-015-0465-6>
- Ulkoministeriö (2023). *Maakuvan vuosikatsaus 2023*. Haettu osoitteesta https://toolbox.finland.fi/wp-content/uploads/sites/2/2023/03/maakuvan_vuosikatsaus_2023_final.pdf 21.8.2025
- Valtiontalouden tarkastusvirasto (2025). *Valtion budjetin menolisäykset COVID-19-pandemian aikana*. Valtiontalouden tarkastusviraston valvonnan raportit 2/2025. Valtiontalouden tarkastusvirasto. <https://urn.fi/urn:isbn:978-952-499-581-8>
- * Vartiainen, Niko & Keinänen, Anssi (2024). Measuring the quality of law drafting: Did COVID-19 weaken evidence-based policy making in Finland? *Statute Law Review*, 45(1), hmae017. <https://doi.org/10.1093/slr/hmae017>

- * Virkkunen, J. (2020). Disease control and border lockdown at the EU's internal borders during the COVID-19 pandemic: the case of Finland. *Baltic Region*, 12(4), 83–102. <https://doi.org/10.5922/2079-8555-2020-4-5>
- * Värttö, Mikko (2024). Parliamentary oversight of emergency measures and policies: A safeguard of democracy during a crisis? *European Policy Analysis*, 10(1), 84–100. <https://doi.org/10.1002/epa2.1190>
- * Värttö, Mikko (2025). Citizens in Distress: A Case Study on Public Participation During the Covid-19 Pandemic in Finland. *Social Inclusion*, 13. <https://doi.org/10.17645/si.9040>
- Värttö, Mikko, Torssonen, Sami & Immonen, Waltteri (2025). Infodemiasta hallittuun kriisiviestintään? Katsaus hallituksen koronaviestintästä. *Media & viestintä*, 48(2), 224–243. <https://doi.org/10.23983/mv.147314>
- * Yabunaga, Chino & Watanabe, Madoka (2022). The welfare state and COVID-19 countermeasures: The relationship of trust and cooperation between citizens and their governments in Sweden and Finland. Teoksessa Suzuki, Noriko, Mellet, Xavier, Annaka, Susumu & Endo, Masahisa (toim.), *Public Behavioural Responses to Policy Making during the Pandemic: Comparative Perspectives on Mask-Wearing Policies* (s. 76–104). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003244127-7>
- * Yarmol-Matusiak, Erica A., Cipriano, Lauren E. & Stranges, Saverio (2021). A comparison of COVID-19 epidemiological indicators in Sweden, Norway, Denmark, and Finland. *Scandinavian Journal of Public Health*, 49(1), 69–78. <https://doi.org/10.1177/1403494820980264>

Liite 1. Katsaukseen sisällytetyt tutkimukset ja niiden katsaukseen perustuva kategorisointi

Viite	Vuosi	Kriisinhallinnan vaihe	Tapaus / vertailu	Tutkimuksen teema
Ackrén, Maria (2024). 11. The Åland Islands. Teoksessa Haug, Are V. (toim.), <i>Crisis Management, Governance and COVID-19: Pandemic Policy and Local Government in the Nordic Countries</i> (s. 113–120). Edward Elgar. https://doi.org/10.4337/9781035336531.00022	2024	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Ahonen, Pertti (2024). Finland's Responses to COVID-19: Uneven, Fairly Effective, and Craving to Return to Normal. Teoksessa Moon, M. Jae & Kim, Dong-Young (toim.), <i>Policy Responses to the COVID-19 Pandemic</i> (s. 98–122). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003362760-4	2024	Kriisivaste	Tapaus	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Argento, Daniela, Kaarboe, Katarina & Vakkuri, Jarmo (2020). Constructing certainty through public budgeting: budgetary responses to the COVID-19 pandemic in Finland, Norway and Sweden. <i>Journal of Public Budgeting, Accounting & Financial Management</i> , 32(5), 875–887. https://doi.org/10.1108/JPBAFM-07-2020-0093	2020	Kriisivaste	Vertailu	Talous- ja tukipolitiikka
Brokelind, Cécile & Hansson, Åsa (2020). COVID-19 Nordic Responses. <i>Intertax</i> , 48(8 & 9), 754–760. https://doi.org/10.54648/TAXI2020071	2020	Kriisivaste	Vertailu	Talous- ja tukipolitiikka
Brunila, Tuukka (2025). Legislation, emergencies and the need for swift action: Tensions between the executive branch and emergency legislation during the COVID-19 pandemic in Finland. <i>The Theory and Practice of Legislation</i> , 13(1), 31–49. https://doi.org/10.1080/20508840.2024.2407225	2025	Kriisivaste	Tapaus	Johtaminen ja päätöksentekoprosessit
Bunikowski, Dawid & Musialkiewicz, Robert (2022). The principles of subsidiarity and decentralisation during the COVID-19 pandemic, with particular emphasis on the Polish and Finnish legal systems. <i>Comparative Law Review</i> , 28, 71–106. https://doi.org/10.12775/CLR.2022.003	2022	Kriisivaste	Vertailu	Hallinnan monitasoisuus
Christensen, Tom, Jensen, Mads D., Kluth, Michael, Kristinsson, Gunnar H., Lynggaard, Kennet, Lægred, Per, Niemikari, Risto, Pierre, Jon, Raunio, Tapio & Skúlason, Gústaf A. (2023). The Nordic governments' responses to the Covid-19 pandemic: A comparative study of variation in governance arrangements and regulatory instruments. <i>Regulation & Governance</i> , 17(3), 658–676. https://doi.org/10.1111/rego.12497	2023	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Dahlberg, Maija, Kihlström, Laura, Nykänen, Eeva & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2024). Innovative Governance-or Just Muddling Through? Teoksessa Kohtamäki, Natalia, Peuker, Enrico & Zaun, Natascha (toim.), <i>Innovative Public Governance in Times of Crisis</i> (s. 201–222). Nomos. https://doi.org/10.5771/9783748944874-201	2024	Varautuminen/ Kriisivaste	Tapaus	Johtaminen ja päätöksentekoprosessit
Dugarova, Esuna (2023). Leveraging policy capabilities in Russia and Finland during the pandemic. <i>Social Policy and Society</i> , 22(2), 376–390. https://doi.org/10.1017/S1474746422000409	2023	Kriisivaste	Vertailu	Talous- ja tukipolitiikka
Erbilen, Süheyla Ü. & Uysal, Merve (2023). The Common Point of Countries Successful Policies in the Struggle Against COVID-19: Women Leaders. <i>Sage Open</i> , 13(2), 21582440231179458. https://doi.org/10.1177/21582440231179458	2023	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Erkkilä, Tero, Mölsä, Juho & Vähäniitty, Ella (2024). Nordic legal overseers and institutional openness in crises: Challenges and adaptation during the COVID-19 pandemic. <i>Scandinavian Political Studies</i> . https://doi.org/10.1111/1467-9477.12293	2024	Kriisivaste	Vertailu	Demokratia ja oikeusvaltio
Godenhjelm, Sebastian (2024). Finland: prepared yes, but sufficiently agile? Teoksessa Haug, Are V. (toim.), <i>Crisis Management, Governance and COVID-19</i> (s. 77–85). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781035336531.00018	2024	Varautuminen/ Kriisivaste	Tapaus	Johtaminen ja päätöksentekoprosessit
Goodyear-Smith, Felicity, Kinder, Karen, Mannie, Cristina, Strydom, Stefan, Bazemore, Andrew & Phillips, Robert L. (2020). Relationship between the perceived strength of countries' primary care system and COVID-19 mortality: an international survey study. <i>BJGP open</i> , 4(4). https://doi.org/10.3399/bjgpopen20X101129	2020	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Hallberg, Adam, Aakjaer, Mia, Aaltonen, Katri, Andersen, Morten, Pedersen, Elisabeth, Hajiebrahimi, Mohammadhossein, Nordeng, Hedvig, Nyberg, Fredrik, Samuelsen, Per-Jostein & Wettermark, Björn (2025). Epidemiological outcomes and policy implementation in the Nordic countries during the COVID-19 pandemic. <i>Archives of Public Health</i> , 83, 46. https://doi.org/10.1186/s13690-025-01531-5	2025	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset
Heinikoski, Salla (2023). Covid-19 and free movement restrictions in the Nordic countries-how did Finnish and Swedish MPs justify and criticise border controls? <i>Journal of Contemporary European Studies</i> , 1–12. https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2218281	2023	Kriisivaste	Vertailu	Rajarajoitukset
Heinikoski, Salla & Hyttinen, Tatu (2022a). The erosion of borderless Norden? Practices and discourses on Nordic border restrictions in Finland and Sweden during the Covid-19 pandemic. <i>Utrecht Law Review</i> , 17(4), 45–56. https://doi.org/10.36633/ulr.747	2022	Kriisivaste	Vertailu	Rajarajoitukset
Heinikoski, Salla & Hyttinen, Tatu (2022b). The impact of Covid-19 on the free movement regime in the north: Analysis of border closures in Denmark, Finland, Norway and Sweden. <i>Nordic Journal of International Law</i> , 91(2022), 80–100. https://doi.org/10.1163/15718107-91010004	2022	Kriisivaste	Vertailu	Rajarajoitukset

Viite	Vuosi	Kriisinhallinnan vaihe	Tapaus / vertailu	Tutkimuksen teema
Heller, William B., Muftuoglu, Ezgi & Rosenberg, Dina (2023). The Institutional Underpinnings of Policymaking in the Face of the COVID-19 Pandemic in Europe. Teoksessa Shvetsova, Olga (toim.), <i>Government responses to the COVID-19 pandemic: Between a rock and a hard place</i> (s. 17–47). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-031-30844-4_2	2023	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Hellman, Matilda, Salmivaara, Saara & Stoneham, Janne (2022). Calm chess player or self-aware administrator? How the Finnish and Swedish public health agencies addressed the public during the corona outbreak. Teoksessa Hellman, Matilda, Kettunen, Tom, Salmivaara, Saara & Stoneham, Janne (toim.). <i>Governing Human Lives and Health in Pandemic Times. Social Control Policies</i> (s. 55–80). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003241157-5	2022	Kriisivaste	Vertailu	Kriisiviestintä
Hellsten, Laura (2020). A Mind of Care-Responding Ethically to COVID-19. <i>Approaching Religion</i> , 10(2), 141–157. https://doi.org/10.30664/ar.91843	2020	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Houlberg, Kurt & Foged, Søren K. (2024). Who contributed and to what extent? Teoksessa Haug, Are V. (toim.), <i>Crisis Management, Governance and COVID-19</i> (s. 166–177). Edward Elgar Publishing. https://doi.org/10.4337/9781035336531.00029	2024	Kriisivaste	Vertailu	Hallinnan monitasoisuus
Hyttinen, Tatu & Heinikoski, Saila (2024). Finland and the COVID-19 pandemic - Risks Inherent in a Restrained State of Exception. Teoksessa Sarat, Austin (toim.), <i>Reconceptualizing State of Exception: European Lessons From the Pandemic. Studies in Law, Politics, and Society</i> (s. 63–81). Emerald Publishing Limited. https://doi.org/10.1108/S1059-4337202400000900005	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Irfan, Furqan B., Minetti, Raoul, Telford, Ben, Ahmed, Fahad S., Syed, Ayesha Y., Hollon, Nick, Brauman, Seth C., Cunningham, William, Awad, Mohamed E., Saleh, Khaled J., Waljee, Akbar K. & Brusselaers, Nele (2022). Coronavirus pandemic in the Nordic countries: health policy and economy trade-off. <i>Journal of Global Health</i> , 12, 05017. https://doi.org/10.7189/jogh.12.05017	2022	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset
Janssen, C, Kover, L., Kyratsis, Y., Kop, M., Boland, M., Boersma, F. K. & Cremers, A. L. (2023). The corona pandemic and participatory governance: Responding to the vulnerabilities of secondary school students in Europe. <i>International Journal of Disaster Risk Reduction</i> , 88, 103608. https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2023.103608	2023	Kriisivaste	Vertailu	Hallinnan monitasoisuus
Johanson, Jan-Erik, Pekkola, Elias, Stenvall, Jari, Rannisto, Pasi-Heikki & Leponiemi, Ulriika (2025). Strategic crises management in Finland: government responses to COVID-19 pandemic. <i>International Journal of Public Sector Management</i> , 38(3), 297–312. https://doi.org/10.1108/IJPSM-11-2023-0332	2025	Kriisivaste	Tapaus	Johtaminen ja päätöksentekoprosessit
Järvinen, Jon (2024). The anatomy of populist communication during COVID-19. <i>Journal of Political Ideologies</i> . https://doi.org/10.1080/13569317.2024.2410303	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Kahnback, Leonie, Lehr, Dirk, Brandenburger, Jessica, Mallwitz, Tim, Jent, Sophie, Hannibal, Sandy, Funk, Burkhardt & Janneck, Monique (2021). Quality and adoption of COVID-19 tracing apps and recommendations for development: systematic interdisciplinary review of European apps. <i>Journal of Medical Internet Research</i> , 23(6), e27989. https://doi.org/10.2196/27989	2021	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Karreinen, Soila, Paananen, Henna, Kihlström, Laura, Janhonen, Kristiina, Huhtakangas, Moona, Viita-Aho, Marjaana & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023b). Living through uncertainty: a qualitative study on leadership and resilience in primary healthcare during COVID-19. <i>BMC Health Services Research</i> , 23, 233. https://doi.org/10.1186/s12913-023-09223-y	2023	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Karreinen, Soila, Janhonen, Kristiina, Kihlström, Laura, Paananen, Henna, Viita-Aho, Marjaana & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2024). Resilience in local Finnish health systems: how are leaders' approaches to change manifested in organisational crisis responses? <i>Journal of Health Organization and Management</i> , 39(9), 1–15. https://doi.org/10.1108/JHOM-06-2024-0257	2024	Varautuminen/ Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Karreinen, Soila, Rautiainen, Pauli, Keskimäki, Ilmo, Satokangas, Markku, Viita-Aho, Marjaana & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023a). Pandemic preparedness and response regulations in Finland: experiences and implications for post-COVID-19 reforms. <i>Health policy</i> , 132, 104802. https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2023.104802	2023	Varautuminen/ Kriisivaste	Tapaus	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Kihlström, Laura, Huhtakangas, Moona, Karreinen, Soila, Viita-Aho, Marjaana, Keskimäki, Ilmo & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023a). "Local cooperation has been the cornerstone": facilitators and barriers to resilience in a decentralized health system during COVID-19 in Finland. <i>Journal of Health Organization and Management</i> , 37(1), 35–52. https://doi.org/10.1108/JHOM-02-2022-0069	2023	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Kihlström, Laura, Siemes, Lea, Huhtakangas, Moona, Keskimäki, Ilmo & Tynkkynen, Liina-Kaisa (2023b). Power and politics in a pandemic: Insights from Finnish health system leaders during COVID-19. <i>Social Science & Medicine</i> , 321, 115783. https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2023.115783	2023	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Kivimaa, Paula, Lukkarinen, Jani & Lazarevic, David (2023). Analysis of COVID-19 recovery and resilience policy in Finland: a transformative policy mix approach. <i>Science and Public Policy</i> , 50(4), 681–694. https://doi.org/10.1093/scipol/scad016	2023	Palautuminen	Tapaus	Talous- ja tukipolitiikka
Kolehmainen, Taji, Ghezzi, Reetta, Hyyrynsalmi, Sami, Mikkonen, Tommi, Pekkola, Samuli & Setälä, Manu (2024). How Pandemics Changed a Public Software Ecosystem—Case Omaolo. <i>IEEE Software</i> , 42(2), 57–67. https://doi.org/10.1109/MS.2024.3521992	2024	Kriisivaste	Tapaus	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet

Viite	Vuosi	Kriisinhallinnan vaihe	Tapaus / vertailu	Tutkimuksen teema
Koljonen, Juha & Palonen, Emilia (2021). Performing COVID-19 control in Finland: interpretative topic modelling and discourse theoretical reading of the government communication and hashtag landscape. <i>Frontiers in Political Science</i> , 3, 689614. https://doi.org/10.3389/fpos.2021.689614	2021	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Korkea-Aho, Emilia & Scheinin, Martin (2021). "Could you, would you, should you?" Regulating cross-border travel through COVID-19 soft law in Finland. <i>European journal of risk regulation</i> , 12(Special Issue 1), 26–44. https://doi.org/10.1017/err.2020.112	2021	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Larsen, Trine P. & Ilsoe, Anna (2022). Nordic Relief Packages and Non-standard Workers: Towards Expanded Universalism and Institutional Inequalities. <i>Nordic Journal of Working Life Studies</i> , 13(S10), 7–29. https://doi.org/10.18291/njwls.135099	2022	Kriisivaste	Vertailu	Talous- ja tukipolitiikka
Latonen, S. H., Suominen, R. M., Juppo, A. M., Airaksinen, M. & Seeck, H. (2023). Organisation of cross-sector collaboration and its influence on crisis management effectiveness among pharmaceutical supply chain stakeholders during the COVID-19 pandemic. <i>Public Health</i> , 222, 196–204. https://doi.org/10.1016/j.puhe.2023.06.042	2023	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Lehtonen, Janne & Ylä-Anttila, Tuukka (2024). Navigating pandemic waves: Consensus, polarisation and pluralism in the Finnish parliament during COVID-19. <i>Politics</i> , 45(3), 490–508. https://doi.org/10.1177/02633957241259085	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Lehtosalo, Sivi & Nerbonne, John (2024). Detecting emotional polarity in Finnish parliamentary proceedings. Teoksessa Klamm, Christopher, Lapesa, Gabriella, Ponzetto, Simone Paolo, Rehbein, Ines & Sen, Indira <i>Proceedings of the 4th Workshop on Computational Linguistics for the Political and Social Sciences: Long and short papers</i> (s. 90–100). Association for Computational Linguistics.	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Lievonen, Matias, Valentini, Chiara & Badham, Mark (2025). The Finnish Government's Strategic Ambiguity in COVID-19 Pandemic Communication: A Case Study. Teoksessa Diers-Lawson, Audra, Schwarz, Andreas, Meissner, Florian & Ravazzani, Silvia (toim.), <i>Risk and Crisis Communication in Europe: Towards Integrating Theory and Practice in Unstable and Turbulent Times</i> . Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003375296-17	2025	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Lindblad, Sverker, Wärvik, Gun-Britt, Berndtsson, Inger, Jodal, Elsi-Brith, Lindqvist, Anders, Dahlberg, Giulia M., Papadopoulos, Dimitrios, Runesdotter, Caroline, Samuelsson, Katarina, Udd, Jonas & Johansson, Martina W. (2021). School lockdown? Comparative analyses of responses to the COVID-19 pandemic in European countries. <i>European Educational Research Journal</i> , 20(5), 564–583. https://doi.org/10.1177/14749041211041237	2021	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkakisällöt ja toimenpiteet
Lindström, Martin (2023). The COVID-19 pandemic and the timing of government response: a comparison of four nordic countries March-June 2020. <i>Scandinavian Journal of Public Health</i> , 51(5), 754–758. https://doi.org/10.1177/14034948231171201	2023	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset
Makarychev, Andrey & Romashko, Tatiana (2021). Precarious sovereignty in a post-liberal Europe: The COVID-19 emergency in Estonia and Finland. <i>Chinese Political Science Review</i> , 6, 63–85. https://doi.org/10.1007/s41111-020-00165-y	2021	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkakisällöt ja toimenpiteet
Mazur, Marcin, Bański, Jerzy & Kamińska, Wioletta (2024). The Geographical Conditioning of Regional Differentiation Characterising the COVID-19 Pandemic in European Countries. <i>International Journal of Environmental Research and Public Health</i> , 21(10), 1342. https://doi.org/10.3390/ijerph21101342	2024	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Moisio, Sami (2020). State power and the COVID-19 pandemic: The case of Finland. <i>Eurasian Geography and Economics</i> , 61(4–5), 598–605. https://doi.org/10.1080/15387216.2020.1782241	2020	Kriisivaste	Tapaus	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Nanda, Mehak, Aashima & Sharma, Rajesh (2021). COVID-19: a comprehensive review of epidemiology and public health system response in Nordic region. <i>International Journal of Health Services</i> , 51(3), 287–299. https://doi.org/10.1177/0020731421994840	2021	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset
Navarro, Julien & Raunio, Tapio (2025). Not so weak after all: institutional and partisan sources of parliamentary resilience in France and Finland during COVID. <i>French Politics</i> , 23, 3–23. https://doi.org/10.1057/s41253-024-00262-3	2025	Varautuminen/ Kriisivaste	Vertailu	Demokratia ja oikeusvaltio
Neuvonen, Päivi J. (2020). The COVID-19 policymaking under the auspices of parliamentary constitutional review: The case of Finland and its implications. <i>European Policy Analysis</i> , 6(2), 226–237. https://doi.org/10.1002/epa2.1098	2020	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Niemikari, Risto & Raunio, Tapio (2023). Finland: Balancing Centralised Leadership and Regional Interests. Teoksessa Lynggaard, Kennet, Jensen, Mads D. & Kluth, Michael (toim.), <i>Governments' Responses to the Covid-19 Pandemic in Europe</i> (s. 283–293). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-031-14145-4_24	2023	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Nordensvärd, Johan, Sefton, Therese & Godenhjelm, Sebastian (2023). Interpreting the state-citizen nexus in contemporary Nordic legal and social citizenship: the case of divergence in restriction on freedom of movement as a mitigation policy in the COVID-19 pandemic. <i>Journal of International and Comparative Social Policy</i> , 39(1), 28–41. https://doi.org/10.1017/ics.2023.5	2023	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit

Viite	Vuosi	Kriisinhallinnan vaihe	Tapaus / vertailu	Tutkimuksen teema
Ozdenerol, Esra, Bingham-Byrne, Rebecca M. & Seboly, Jacob (2023). Female Leadership during COVID-19: The Effectiveness of Diverse Approaches towards Mitigation Management during a Pandemic. <i>International Journal of Environmental Research and Public Health</i> , 20(21), 7023. https://doi.org/10.3390/ijerph20217023	2023	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Parviainen, Jaana, Koski, Anne & Torkkola, Sinikka (2021). 'Building a ship while sailing it.' Epistemic humility and the temporality of non-knowledge in political decision-making on COVID-19. <i>Social Epistemology</i> , 35(3), 232–244. https://doi.org/10.1080/02691728.2021.1882610	2021	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Peltoniemi, Johanna, Ketonen, Eeva-Leena & Hiilamo, Heikki (2024). The de-ideologization of welfare politics: Political governments' social policy measures in eight welfare states during the COVID-19 pandemic. <i>Journal of International and Comparative Social Policy</i> , 40(1), 24–41. https://doi.org/10.1017/ics.2024.10	2024	Kriisivaste	Vertailu	Talous- ja tukipolitiikka
Peterson, Malory, Akearok, Gwen H., Cueva, Katie, Lavoie, José G., Larsen, Christina V. L., Jóhannsdóttir, Lára, Cook, David, Nilsson, Lena M., Rautio, Arja, Timlin, Ulla, San Sebastián, Miguel, Gladun, Elena, Rink, Elizabeth, Broderstadt, Ann R., Dagsvold, Inger, Siri, Susanna, Ottendahl, Charlotte B., Olesen, Ingelise, Zatseva, Larisa, Young, Rebecca L., Chaliak, Ay'aqulluk, J., Ophus, Emily & Stoor, Jon Petter A. (2023). Public health restrictions, directives, and measures in Arctic countries in the first year of the COVID-19 pandemic. <i>International Journal of Circumpolar Health</i> , 82, 2271211. https://doi.org/10.1080/22423982.2023.2271211	2023	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkakisällöt ja toimenpiteet
Petrov, Andrey N., Welford, Mark, Golosov, Nikolay, DeGroot, John, Devlin, Michele, Degai, Tatiana & Savelyev, Alexander (2021). The "second wave" of the COVID-19 pandemic in the Arctic: regional and temporal dynamics. <i>International Journal of Circumpolar Health</i> , 80, 1925446. https://doi.org/10.1080/22423982.2021.1925446	2021	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset
Poyet, Corentin, Niemikari, Risto & Raunio, Tapio (2024). What makes democratic institutions resilient to crises? Applying a novel analytical framework to the case of Finland. <i>Journal of Contemporary European Studies</i> , 32(1), 246–261. https://doi.org/10.1080/14782804.2023.2230456	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Prokkola, Eeva-Kaisa & Ridanpää, Juha (2022). Changing COVID-19 Border Restrictions and Borderland Resilience: The Finnish-Swedish Border Case. Teoksessa Brunn, Stanley D. & Gilbreath, Donna (toim.), <i>COVID-19 and a World of Ad Hoc Geographies</i> (s. 451–466). Cham: Springer International Publishing. https://doi.org/10.1007/978-3-030-94350-9_27	2022	Kriisivaste	Vertailu	Rajarajoitukset
Pöyry, Essi, Reinikainen, Hanna & Luoma-Aho, Vilma (2025). The role of social media influencers in public health communication: Case COVID-19 pandemic. Teoksessa Meng, Juan & Tench, Ralph (toim.), <i>Strategic Communication and the Global Pandemic</i> (s. 118–134). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003466437-9	2025	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Rapeli, Merja, Carlstedt, Johan, Hergeirsdóttir, Ragnheiður, Guðmundsson, Halldór S., Cuadra, Carin B. & Hatakka, Ilona (2023). Three Nordic countries responding to COVID-19 – eldercare perspectives. <i>International Journal of Disaster Risk Reduction</i> , 84, 103442. https://doi.org/10.1016/j.ijdrr.2022.103442	2023	Varautuminen/ kriisivaste	Vertailu	Politiikkakisällöt ja toimenpiteet
Räsänen, Helmi, Eronen, Jussi T. & Hukkinen, Janne I. (2023). Imagining the next pandemic: Finnish preparedness for chronic transboundary crises before and during COVID-19. <i>Risk, Hazards & Crisis in Public Policy</i> , 14(3), 226–246. https://doi.org/10.1002/rhc3.12271	2023	Varautuminen/ Kriisivaste	Tapaus	Johtaminen ja päätöksentekoprosessit
Sariyer, Gorkem, Sozen, Mert E. & Ataman, Mustafa G. (2023). The Power of Governments in Fight Against COVID-19: High-Performing Health Systems or Government Response Policies? <i>Journal of Homeland Security and Emergency Management</i> , 20(1), 1–18. https://doi.org/10.1515/jhsem-2021-0073	2023	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Saunes, Ingrid S., Vrangbæk, Karsten, Byrkjeflot, Haldor, Jervelund, Signe S., Birk, Hans O., Tynkkynen, Liina-Kaisa, Keskimäki, Ilmo, Sigurgeirsdóttir, Sigurbjörg, Janlöv, Nils, Ramsberg, Joakim, Hernández-Quevedo, Cristina, Merkur, Sherry, Sagan, Anna & Karanikolos, Marina (2022). Nordic responses to Covid-19: Governance and policy measures in the early phases of the pandemic. <i>Health policy</i> , 126(5), 418–426. https://doi.org/10.1016/j.healthpol.2021.08.011	2022	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkakisällöt ja toimenpiteet
Scheinin, Martin (2022). Finland's success in combatting COVID-19: mastery, miracle or mirage? Teoksessa Grogan, Joelle & Donald, Alice (toim.), <i>Routledge Handbook of Law and the COVID-19 Pandemic</i> (s. 130–142). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003211952-13	2022	Kriisivaste	Tapaus	Politiikkakisällöt ja toimenpiteet
Sedgwick, Donna, Hawdon, James, Räsänen, Pekka & Koivula, Aki (2022). The role of collaboration in complying with COVID-19 health protective behaviors: A cross-national study. <i>Administration & Society</i> , 54(1), 29–56. https://doi.org/10.1177/00953997211012418	2022	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Stenberg-Sirén, Jenny (2021). Media Language Planning during a Pandemic – the Influence of Covid-19 on Language Recommendations to Swedish Media in Finland. <i>Journal on Ethnopolitics and Minority Issues in Europe</i> , 20(2), 87–116. https://doi.org/10.53779/SFJK2096	2021	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Stenroos, Marko, Musta, Laura & Skogberg, Natalia (2023). Falling off the Radar? Reaching Out to the Finnish Roma Community during the COVID-19 Pandemic. <i>Social Sciences</i> , 12(3), 183. https://doi.org/10.3390/socsci12030183	2023	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä

Viite	Vuosi	Kriisinhallinnan vaihe	Tapaus / vertailu	Tutkimuksen teema
Stephen, Shine, Issac, Alwin, Jacob, Jaison, Vijay, VR, Radhakrishnan, Rakesh V. & Krishnan, Nadiya (2020). COVID-19: weighing the endeavors of nations, with time to event analysis. <i>Osong public health and research perspectives</i> , 11(4), 149–157. https://doi.org/10.24171/j.phrp.2020.11.4.02	2020	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Stoto, Michael A., Reno, Chiara, Tsolova, Svetla & Fantini, Maria Pia (2023). The European experience with testing and surveillance during the first phase of the COVID-19 pandemic. <i>Globalization and Health</i> , 19, 51. https://doi.org/10.1186/s12992-023-00950-9	2023	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Takefuji, Yoshiyasu (2024). COVID-19 policy analysis for 10 European countries. <i>Journal of Public Health</i> , 32(1), 17–24. https://doi.org/10.1007/s10389-022-01786-0	2024	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset
Thualagant, Nicole, Simonsen, Nina, Sarvimäki, Anneli, Stenbock-Hult, Bettina, Olafsdottir, Helga S., Fosse, Elisabeth, Torp, Steffen, Ringsberg, Karin C., Forrinder, Ulla & Tillgren, Per (2023). Nordic responses to covid-19 from a health promotion perspective. <i>Health Promotion International</i> , 38(4), daab211. https://doi.org/10.1093/heapro/daab211	2023	Kriisivaste	Vertailu	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Tiirinki, Hanna, Sovala, Markus, Jormanainen, Vesa, Goebeler, Sirkka, Parhiala, Kimmo, Tynkkynen, Liina-Kaisa & Keskimäki, Ilmo (2024). COVID-19 endemic phase in Finland: An analysis of health policies and vaccination strategy. <i>Health Policy and Technology</i> , 13(1), 100800. https://doi.org/10.1016/j.hlpt.2023.100800	2024	Kriisivaste	Tapaus	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Tiirinki, Hanna, Tynkkynen, Liina-Kaisa, Sovala, Markus, Atkins, Salla, Koivusalo, Meri, Rautiainen, Pauli, Jormanainen, Vesa & Keskimäki, Ilmo (2020). COVID-19 pandemic in Finland- Preliminary analysis on health system response and economic consequences. <i>Health Policy and Technology</i> , 9(4), 649–662. https://doi.org/10.1016/j.hlpt.2020.08.005	2020	Kriisivaste	Tapaus	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Tiirinki, Hanna, Viita-Aho, Marjaana, Tynkkynen, Liina-Kaisa, Sovala, Markus, Jormanainen, Vesa & Keskimäki, Ilmo (2022). COVID-19 in Finland: Vaccination strategy as part of the wider governing of the pandemic. <i>Health policy and technology</i> , 11(2), 100631. https://doi.org/10.1016/j.hlpt.2022.100631	2022	Kriisivaste	Tapaus	Politiikkaisällöt ja toimenpiteet
Tikka, Minttu, Ahsanullah, Rahim, Varanasi, Uttishta, Härmä, Vuokko, Sawhney, Nitin & Leinonen, Teemu (2023). Contextual Inquiry of Affordances for Collaboration in Crisis: Lessons from the Finnish Context. Teoksessa J. Radianti, I. Dokas, N. LaLone, D. Khazanchi (toim.), <i>Proceedings of the 20th ISCRAM Conference</i> .	2023	Kriisivaste	Tapaus	Johtaminen ja päätöksentekoprosessit
Timlin, Ulla & Rautio, Arja (2024). Communicating and complying with COVID-19 actions in northernmost Finland. <i>International Journal of Circumpolar Health</i> , 83(1), 2313822. https://doi.org/10.1080/22423982.2024.2313822	2024	Kriisivaste	Tapaus	Kriisiviestintä
Tiwari, Sweta, Petrov, Andrey N., Golosov, Nikolay, Devlin, Michele, Welford, Mark, DeGroot, John, Degai, Tatiana & Ksenofontov, Stanislav (2024). Regional geographies and public health lessons of the COVID-19 pandemic in the Arctic. <i>Frontiers in Public Health</i> , 11, 1324105. https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1324105	2024	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Vartiainen, Niko & Keinänen, Anssi (2024). Measuring the quality of law drafting: Did COVID-19 weaken evidence-based policy making in Finland? <i>Statute Law Review</i> , 45(1), hmae017. https://doi.org/10.1093/slr/hmae017	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Virkkunen, J. (2020). Disease control and border lockdown at the EU's internal borders during the COVID-19 pandemic: the case of Finland. <i>Baltic Region</i> , 12(4), 83–102. https://doi.org/10.5922/2079-8555-2020-4-5	2020	Kriisivaste	Tapaus	Rajarajoitukset
Värttö, Mikko (2024). Parliamentary oversight of emergency measures and policies: A safeguard of democracy during a crisis? <i>European Policy Analysis</i> , 10(1), 84–100. https://doi.org/10.1002/epa2.1190	2024	Kriisivaste	Tapaus	Demokratia ja oikeusvaltio
Värttö, Mikko (2025). Citizens in Distress: A Case Study on Public Participation During the Covid-19 Pandemic in Finland. <i>Social Inclusion</i> , 13. https://doi.org/10.17645/si.9040	2025	Kriisivaste	Tapaus	Hallinnan monitasoisuus
Yabunaga, Chino & Watanabe, Madoka (2022). The welfare state and COVID-19 countermeasures: The relationship of trust and cooperation between citizens and their governments in Sweden and Finland. Teoksessa Suzuki, Noriko, Mellet, Xavier, Annaka, Susumu & Endo, Masahisa (toim.), <i>Public Behavioural Responses to Policy Making during the Pandemic: Comparative Perspectives on Mask-Wearing Policies</i> (s. 76–104). Routledge. https://doi.org/10.4324/9781003244127-7	2022	Kriisivaste	Vertailu	Institutionaaliset ja kulttuuriset kontekstit
Yarmol-Matusiak, Erica A., Cipriano, Lauren E. & Stranges, Saverio (2021). A comparison of COVID-19 epidemiological indicators in Sweden, Norway, Denmark, and Finland. <i>Scandinavian Journal of Public Health</i> , 49(1), 69–78. https://doi.org/10.1177/1403494820980264	2021	Kriisivaste	Vertailu	Tulokset ja vaikutukset